OCT-6 1945
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATION

VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

LIX METAI 40 N — PENKTADIENIS 1945 M SPALIŲ (OCT.) 5 D. — KAINA 5 CENTAI

Ateinančių metų vasario mėnesį Vienybė minės savo įsikūrimo 60 metų jubiliejų. Ta proga, bus išleistas specialus Vienybės numeris, kuriam prašoma siųsti atitinkamų raštų

New York Public Library 470 Fifth Ave.

DABAR

Žalias nedegąs...
ALT ir Grigaitis
Visuomenės balsas
Pepper Maskvoje

JUOZAS TYSLIAVA

Dabar jau aišku, kad ta "penkių didžiųjų" konferencija, Londone, buvo žalias nedegąs.

Susirinko, mat, ekspertai pasauliui taiką grąžinti...

Bet ar gali būti rimta kalba apie taiką tada, kai patys taikos ekspertai nesusitaiko?

Bet kurio Lietuvos valsčiaus seniūnai rimčiau svarsto savo kaimų reikalus, negu diplomatai — pasaulines problemas.

Žodžiu, pirmoji taikos konferencija baigėsi be rezultatų.

Ministeriai išvyko namo, kaip "šunį mušę."

**
*

Šiuos žodžius rašant, dar nebuvo žinios, ar ALT priims ALM siūlymą šaukti visuotinį Amerikos lietuvių seimą Washingtone.

Vietoj to, Naujienų redaktorius kalba apie "norą pakenkti Amerikos Lietuvių Kongresui."

Kai ALT sekretorius viešai, savo redaguojamame laikraštyje, ALM siūlymą vadina "nauja demagogijos kampanija," tai nesunku įsivaizduoti, kas iš to išeis.

Aišku, kad ALT vadai nenori bendro darbo.

Tai ypač kyšo iš p. Grigaičio pareiškimų.

**
*

Dėl ALM siūlymo šaukti visuotinį seimą Washingtone, o ne Chicagoje, Naujienų redaktorius klausia:

"Argi rezoliucijos, priimtos Chicagoje, turi mažiau svarbos, negu priimtos Washintone arba kitoje kurioje vietoje?"

Ginčykis, jei nori, su žmogum, kuriam stock — yardai Chicagoje daugiau reiškia, negu JAV kongresas Washingtone.

Deja, taip gali argumentuoti tik p. Grigaitis, kuris anais metais, kartu su komunistais, šaukė bendro fronto kongresus...

**
*

O tuo tarpu visuomenė nuoširdžiai nori bendro darbo.

Bendros akcijos Lietuvos nepriklausomybės atstatymo darbe trokšta net tie patys ALT žmonės.

Pavyzdžiui, kun. J. Bakšys ALT vadus klausia:

"...Ar galima tikėtis iš to tarybinio kongreso gražių bei gausingų pasekmių? Ar Jūs savo neapgalvotu nusistatymu suinteresuosite visus lietuvius ir ar sukviesite rinktiniausius, patriotiniai nusiteikusius iš visų kolonijų delegatus? Abejoju..."

Kartu su kun. Bakšiu, deja, abejoja didelė mūsų visuomenės dalis.

**
*

Šia proga, reikia pastebėti, kad kun. Bakšio vadovaujama Rochesterio lietuvių kolonija, pirmoji, pasiuntė ALT 1000 dolerių auką.

Dabar, štai, šios kolonijos vadas, kun. J. Bakšys, savo atvirame laiške į ALT pareigūnus, klausia:

"Kodėl bent dviem mėnesiais prieš kongreso šaukimą nesukvietėte visų patriotinių partijų vadus bei žymesnius veikėjus, kad, vieningai susitarus, jungtinėmis jėgomis būtų šaukiamas visuotinas kongresas...? To nepadarėt ir vėl nuėjote siaura užsispyrėlių politika."

Būdinga, kad vienas iš tų "užsispyrėlių," būtent p. Grigaitis, neigdamas ALM siūlymą, šio laiško "nepastebėjo".

**
*

Apie Prancūzijos demokratus taip sakoma: jie garbina kitų karalius, bet saviems kapoja galvas.

Na, o amerikiečiai? Jie didžiuojasi demokratija, bet garbina kitų diktatorius.

Pavyzdžiui, senat. Claude Pepper, kurį šiomis dienomis diktatorius Stalinas priėmė Kremelyje ir pavaišino ikrais, nesiekia kojomis žemės.

Tautų tėvas arba saulė su ūsais tiesiog žavėte sužavėjo demokratą iš Floridos.

Apie palečkinio tipo pinčiukus, kurie iš baimės garbina Staliną, žinoma netenka nė kalbėti.

Žygis į Washingtoną

Amerikos Lietuvių Misija yra numačiusi Lietuvos nepriklausomybės bylos reikalu daryti žygį Washingtone lapkričio 16 ir 17 d. Tuo tikslu ALM valdybą yra pasiūliusi ALT vadams bendrą akciją sostinėje. Iki šiol, betgi, iš ALT vadovybės dar negauta atsakymo.

Kalvarijos ir Liubavo valsčiai labai nukentėjo

Vienybės skaitoja M. Miliauskienė gavo iš Lietuvos laišką, kuriame jos giminės rašo, kad karo metu Suvalkijoje labiausiai nukentėję Kalvarijos ir Liubavo valsčiai. Ypač nukentėjęs Liubavas. Miestelis, sakoma, paverstas pelenais. Laiške taip pat rašoma, kad daugelyje vietų, Lietuvoje, žmonės neturi ko valgyti. Besiartinanti žiema dar didesnį vargą žada likusiems Lietuvos gyventojams.

Kitais metais būsią 18,000,000 bedarbių

Washingtono valdžios sluogsniuose kalbama, kad 1946 metų pabaigoje bedarbių skaičius Amerikoje pasiekiąs net 18 milijonų. Į tą skaičių įeis ir 9,700,000 paleistų ir karo tarnybos veteranų. Šiuo metu bedarbių skaičius siekia 2 milijonus.

Amerika keisianti savo ambasadorius

Iš Washingtono pranešama, kad prezidentas Trumanas planuoja pakeisti keturis svarbiausius JAV ambasadorius, būtent, Londone, Paryžiuje, Maskvoje ir Kinijoje. Ar šis planuojamas diplomatų keitimas turi ką nors bendro su Amerikos politinės linijos keitimu, tuo tarpu Washingtone dar nežinoma.

Šiuo metu įvairiuose streikuose, Amerikoje, dalyvauja apie pusė milijono darbininkų.

— Japonijos imperatorius Hirohito matėsi su gen. Mac Arthur, Amerikos ambasados rūmuose, Tokio.

American Relief for Italy atstovas, p. Howard B. Barr, padeda išdalinti drabužius Lietuvos tremtiniams Italijoj. Drabužius atsiuntė BALF.

LONDONO KONFERENCIJA BAIGĖSI BE REZULTATŲ

Dėl "pirmosios taikos konferencijos" nepasisekimo, kaltinama Sovietų Sąjunga

Kai penkių didžiųjų valstybių užsienio reikalų ministeriai važiavo į Londoną taikos deyrboms, tai konferencijai buvo teikiama daug vilties pasaulyje. Visų buvo manyta, kad ši "pirmoji taikos konferencija" turės paruošti galutinius planus būsimajai pasaulio santvarkai ir pastoviai taikai. Deja, "penkių didžiųjų" konferencija, nusitęsusi lygiai 22 dienas, baigėsi be jokių konkrečių rezultatų. Net dėl konferencijos protokolo pasirašymo nebuvo susitarta. Delegatai išsiskirstė, nežinodami net kada įvyks kita kokia nors panaši konferencija.

Dėl šio konferencijos nepasisekimo, kaltinama Sovietų Sąjunga, kurios delegatas Molotovas visais klausimais buvo užsispyręs, kaip "ožys". Visi kaltina sovietus, norinčius dominuoti pasaulį ir tęsti imperialistinę politiką. Iš kitos pusės Molotovas kaltina, kad amerikiečiai, anglai, prancūzai ir kinai norį Sovietų Sąjungą izoliuoti ir neleisti jai dalyvauti būsimoje taikos konferencijoje.

Londono konferencijos delegatai, ypač Byrnes ir Bevin, atrodė nuvarę ir nepatenkinti. Ir kurgi nebus? Karas baigėsi, laikas ruoštis taikai, o tos taikos ženklų nė nematyti. Nenuostabu, kad spaudos ir radijo komentatoriai, rašydami ir kalbėdami apie šitą nenusisekusią konferenciją, pranašauja liūdną ateitį pasauliui.

Kadangi konferencijoje buvo susitarta tik vienu klausimu, būtent, baigti konferenciją ir važiuoti namo, tai kyla klausimas, kas bus toliau... Manoma, kad sekantis žygis — "trijų didžiųjų" konferencija. Bet kada tai įvyks, dar niekas nežino.

Patton pašalintas iš savo pareigų

Gen. Eisenhowerio štabas praneša, kad gen. Patton, kuris iki šiol buvo trečiosios armijos vadu ir karišku Bavarijos gubernatorium, yra pašalintas iš tų pareigų ir paskirtas vtdovauti "popierinei armijai." Tai įvyko todėl, kad gen. Patton nebuvo linkęs šalinti nacius, einančius įvairias pareigas Bavarijoje. Tai sukėlė nemaža triukšmo, kurio išdavoje, gen. Patton buvo iššauktas į gen. Eisenhowerio štabą pasiteisinti. Į Patton vietą paskirtas gen. Truscott, taip pat pasižymėjęs karys, Afrikos, Sicilijos ir Italijos karo veiksmų dalyvis.

Kinijos komunistų jėgos Mandžiūrijoje

Britų karininkai, atvykę iš Mukdeno, pasakoja, kad šiomis dienomis Mandžiūrijoje pasirodė stambios Kinijos komunistų jėgos, kurios esančios sovietų apginkluotos. Tos kinų komunistų kariuomenės dalys veikiančios kartu su rusais.

— Britai sustiprino Palestinos pasienio sargybas žydų veržimosi į kraštą sulaikyti.

Maršalas Žukovas neatvyks dėl "ligos"

Šį penktadienį New Yorko miesto pareigonys laukė atvykstant sovietų maršalo Žukov. Svečiui pasitikti, mieste buvo daromi atitinkami pasiruošimai. Bet staiga pranešta, kad maršalas Žukovas "susirgęs" ir jo vizitas į Jungtines Valstybes atidėtas neribotam laikui.

Amerikiečiai kinų komunistų nelaisvėj

Šiomis dienomis Kinijoje grįžo į savo bazę du amerikiečių lakūnai, kuriems teko išbūti kinų komunistų nelaisvėje dvi savaites. Rugsėjo 4 d. Ameriks karo lėktuvas buvo priverstas nusileisti netoli Pekino. Abu lakūnus tuojau suėmė kinų komunistai. Lakūnai buvo varinėjami iš lagerio į lagerį ir maitinami biauriausiu maistu. Tik iš antro karto amerikiečiams pasisekė pabėgti. Atvykę į japonų armijos punktą, amerikiečiai kreipėsi į vietos viršininką, japonų generolą, kuris juos tuojau grąžino į savo bazę.

Į Port Arthuro uostą atvyko sovietų karo laivyno eskadra.

7 DIENOS PASAULY

— Kinijos valdžia gražino nuosavybės teises kitataučiams.

— Rusijos komunistų partijos organas Pravda minėjo 33 metų sukaktį.

— Egipto valdžia pakartotinai reikalauja britų apleisti kraštą.

— Imperatorius Haile Selassie reikalauja Etiopijai grąžinti Eritreą ir Somalilandą.

— Komunistų partijos vadas Foster Trumano administraciją vadina "imperialistine."

— Kai kuriuose lageriuose, Vokietijoje, rugsėjo 8 d. lietuviai minėjo Tautos šventę.

— Vykstančiuose Prancūzijos rinkimuose laimėjo gen. de Gaulle šalininkai.

— Belgų karo teismas pasmerkė mirti karikatūristą Paul Jamin, savo laiku vokiečių spaudai nupiešusį Churchillio karikatūrą.

— Karo metu Kalifornijos gyventojų skaičius padidėjo visu milijonu.

— Kinijos valdžia atsisakė priimti savo ambasadoriaus Washingtone, dr. Wei Taoming, rezignaciją.

— Japonijoje sulaikytas Camilio Osias, buvęs Filipinų švietimo ministras japonų okupacijos metu.

— Anglų darbo partijos vado Laski manymu gen. Franco turėtų būti teisiamas, kaip karo kriminalistas.

— South Dekota indėnų vadas padovanojo prezidentui Trumanui seną istorinę taikos pypkę.

— Visuotini rinkimai Graikijoje įvyksią gruodžio mėnesį.

— Dr. John Baxter, britų atomo bombos ekspertas, grįžo į Angliją.

— Francis Biddle, buvęs JAV prokuroras nuskirtas į tarptautinį vokiečių karo kriminalistams teisti tribunolą.

— Indijos nacionalistų vadas Nehru sako, kad jo krašto laisvės atžvilgiu, tarp Atlee ir Churchillo nėsa skirtumo.

— Stockholme, Švedijoje, latviai leidžia du laikraščius: Latvju Vards ir Latvju Zinas.

— Iš Buenos Aires pranešama, kad Argentinoje naciai pradėję pogrindžio veikimą.

—Quislingas apeliavo į Norvegijos teismą, prašydamas pakeisti mirties bausmę.

EUROPOS SUSPROGDINIMAS

Dar apie Lipmanno "Atlanto bendruomenę"

(Specialiai Vienybei iš Europos)

Tai ką Lipmannas pranašavo ir paragintas siūlė Europai — viskas dabar vykdoma.

Europa tikrai jau padalinta į dvi zonas. "Atlanto" sąraše išminėtos valstybės — anglosaksų zonoje, tiesioginėje kontrolėje. Visi "bizantiški" kraštai, pradedant nuo Suomijos, per Vokietiją, Austriją, Jugoslaviją ir Bulgariją — Sovietų Rusijos zonoje, stačiai okupuoti, prijungti arba politiškai ir militariškai kontroliuojami.

Vykdydami antrą punktą — praktiškai įkurti "Atlanto bendruomenę"! — Londonas ir Paryžius garsiai kalba apie vakarų demokratijų sąjungą, prie kurios turinčios prisidėti kitos Europos pakraščių valstybės — nuo Skandinavijos ligi Ispanijos, Italijos, Graikijos... Nė viena iš "bizantiškų" valstybių čia nekviečiama.

Lipmanno planas stačiai tampa oficialiu pasiūlymu. Nuo jo nenukrypstama nė vienoj konferencijoj, nė viename daugiau ar mažiau atsakingų Europos politikų interview!

Tiesa, pradeda murmėti rusai. Jie įtaria, kad "Vakarų Atlanto blokas" galįs būti antikomunistiškai nusiteikęs, taigi gresti taikai. Visos atitinkamų kraštų komunistų partijos jau gavo įsakymą pasisakyti prieš bloką. Tuose kraštuose, išskyrus Angliją, kone visur vyriausybėse dalyvauja komunistai. Jie žinos, ką vyriausybių galvos daro "Atlantui" sukurti. Taigi, Maskva bus gerai apie viską informuota ir stengsis iš užkulisių tuos planus išsprogdinti.

Maskva aiškinasi, kodėl ji kišasi į "ne savo reikalus" Vakaruose. Dėl to, kad Vakarai kišasi į ne savo reikalus Balkanuose. Taigi, čia kažkas ne visai "nuoširdžiai" vykdo susitarimus. Maskvai bepigu: ji turi kiekviename krašte komunistų partijas, kurios daro tai, ko Stalinas nori. O Vakarai tokių ištikimų klapčiukų neturi. Jie yra priversti atvirai kištis, kaip Bulgarijoj, Rumunijoj arba anksčiau Lenkijoj.

Bet vakarai čia lengvai sukalbami. Kai Rusija griežtai užsispiria, "Atlanto bendruomenė laikosi susitarimų. Savo veidui išgelbėti ji tuoj suranda geras "formules". Lenkijoje, pavyzdžiui, buvo surasta "tautinės vienybės vyriausybės" formulė" ir dėl Balkanų kraštų "demokratijos sąvokos" apibrėžimo. Jau įrodinėjama, kad ten, rytuose, demokratija gali būti ir kitokia, negu vakaruose, kad reikia tik surasti tinkamą, visiems priimtiną pavadinimą ir anglo saksams nebeteks sukti galvos dėl Balkanų. Už mėnesio kito, jei ne anksčiau, tat greičiausiai ir pamatysime.

Jau veik trys metai, kai daroma viskas, kad klestėtų "Rusijos sistema" ir kad šiaip taip pradėtų formuotis "Atlanto bendruomenė". Kad ši pastaroji vis neklesti ir vargu suklestės kada, tai mums, Europos gyventojams, atrodo ypačiai ne abejotina, ir būtent dėl šių priežasčių: —

"Atlanto sistema" graži ir sklandi. Bet pirmiausia ji nepaboja vieno paprasto dalyko — žemėlapio.

Žemėlapis gi rodo, kad "Atlanto bendruomenė" paleičia tik Europos pakraščius. Tiesa, ji turės daug narių, išsklaidytų po visą pasaulį ir visas jūras.

Bet kai atpiauni "Rusijos zoną", iš "Atlanto bendruomenės" Europoje belikę tik keli pusiasaliukai! Gi už jų — viena milžiniška masė nuo Weimaro ligi Vladivostoko! Tai **vienas kolosas** prieš keletą į Europos pakraščių ir saliukes įsikibusių nykštukų! Tik žmogui, kuris niekad nemėgsta žiūrėti į žemėlapį, negali būt aišku, kad vieną dieną tas milžinas, pailsėjęs ir panorėjęs, sumes į jūras tuos apkibusius Europos nykštukus. Ne taip jau jam sunku bus ir pavieniui juos laipsniškai iš vidaus vieną po kito prismaugti.

Viena milžiniška Eurazija — prieš kelis Europos pusiasalius! "Atlanto bendruomenės" narius Europoje vieną dieną Eurazija sugrūstų — į Atlantą...

Šitokios jėgų "pusiausvyros" Europos kontinentas po Romos imperijos laikų dar niekad nepažino savo istorijoje. Nei Napoleonas, nei Hitleris neįvykdė savo sapnų. Juos padeda įvykdyti anglosaksai Stalinui, realizuodami zonų paskirstymo planą, kurį iškėlė aikštėn arba iš anksto nuostabiai atspėjo Lipmannas.

Lipmannas gali svajoti ar nepažinti Europos. Bet anglai? Norėčiau žinoti, kokiais žodžiais po dešimties metų jie atsilieps apie tokios "naujosios Europos" kalbius — Churchillį, Edeną, Atlee...

Ūkis

Stambiausias Europos kontinento agrikultūrinės zonas dabar administruoja "Bizantija". Bolševikinė kolchozų sistema ir visokios kitokios privatinės ir iniciatyvos užgniaužimas taip sumaitoja zemės ūkio, taigi ir maisto gaminių produkciją, jog Rusija, net ir norėdama, dar be galo ilgai negalėtų nieko pateikti Vakarams, t. y. "Atlanto" pakraščiams.

Šitos gi tautos, tirštos ir daugumoj industrinės, neturės resursų išsimaitinti savo ištekliais. Jei "Atlanto bendruomenės" kūrėjai manė, kad jas išmaitinti galės JAV, Kanada, Argentina, N. Zelandija, — tai jie, be abejo, bus mažai apsirikę. Tos valstybės Europos pakraščius galėtų išmaitinti, tik reikės visa tai tūkstančiais kilometrų vežioti... Amerikai gali būti biznis, bet tik — ar ilgai Europa galėtų pirkti?...

Niekas taip karštai nesvajoja apie Ruhro anglį, kaip prancūzai. Jie jo sau norėtų ir visiems kitiems "atlantams" žada duoti. Bet štai bėda: Ruhro anglies jau ima reikalauti ir Rusija. Ji sako, kad Silezijos anglys dabar priklauso "Lenkijai," o jai Rusijai, turinti priklausyti "bendro grobis" Ruhro krašto anglies dalis, taip kaip jai atiduodama atitinkama visos Vokietijos mašinų ir pramonės dalis.

(Nukelta į 5 pusl.)

PO LIETUVIŠKĄ AMSTERDAMĄ

(Mūsų keliaujančio korespondento)

New Yorką perskriodžianti Hudson didžiulė upė, neabejotinai ilgais metais buvo kelrodžiu iš New Yorko, iš Europos vartų į tolimesnę, gilesnę Ameriką. Turbut laivais, jei neklystu, pirmieji pijonieriai plaukdami, sustojo vietoje ir sukūrė taip gražiai išsivysčiusį miestą, kurį jie tada pavadino ir dabar mes jį vadiname Amsterdam. Taip ir mano traukinys zvimbė Hudson upės pakraščiais, kad nuvykus į Amsterdamą, į miestą, kuriame niekad nebuvau buvęs, bet apie kurio lietuvius tiek daug buvau girdėjęs. Traukinys keliu iš New Yorko į Amsterdamą eina taip arti Hudson upės, kad pažvelgus per langą atrodydavo, jog mūsų traukinio bėgiai nutiesti lygiai to pilko vandens paviršium. Traukinys ėjo tos upės srove, bet mano mintys skriejo pirmyn į Amsterdamą. Blaškant mintis Hudson pakrantėse, vis galvojau, kaip greitai būsiu Amsterdame, kur pamatysiu gerai žinomus žmones, kaip kunigą Židanavičių Seiri jų Juozą, muziką-artistą Juozą Olšauską, o taip pat susipažinti su kitais vietos lietuviais veikėjais, nes vis girdėdavau, kad Amsterdame yra daug lietuvių ir tik visų bendromis jėgomis ta kolonija taip gražiai pasireiškia lietuviškoje veiklos dirvoje.

Pirmiausia ieškojau muziko artisto Juozo Olšausko, nes mus riša sena pažintis, bet kur jį taip greit surasi, o štai ir Lukšys-Kalnaberžis, senas Vienybės bendradarbis ir žymus vietos veikėjas, Amsterdamo lietuvių organizacijų komiteto pirmininkas. Sutikęs jį, žinojau, kad Amsterdame nepaklysiu, o jei ir likdavau vienas, tai neilgai tekdavo žvalgytis, kaip štai ir Lukšys. O jei ieškosi jo reikia tai paklausk bet kurio sutikto lietuvio, jis tau pasakys kur gali Lukšį surasti. Mat, lietuviai jo kelius gerai žino, nes Lukšis eina lietuviškais Amsterdamo keliais.

Lietuviški Amsterdamo keliai seniai praminti, čia gali sutikti žmogų, kuris, jau penkiasdešimt metų gyvena šiame mieste. Tačiau tie keliai Amsterdame plinta, šakojasi, tai anksčiau jie čia vienas kitą sutikdavo ir vaikščiodavo siaurutėse gatvėse, tai šiandien nemažas būrelis lietuvių išeina palošti golfą, o tokių tarpe ir kunigas Juozas Raštutis ir artistas Juozas Olšauskas. Kunigas J. Raštutis, asistuoja kleboną J. Židanavičių, kurio ilga veiklos praeitis gana stipriai slėgia nejaunus pečius. Kunigas Raštutis Amsterdame jau 12 metų, bet kunigauja jau 40 m. Tą ilgą ir pasišventusį kunigavimą amsterdamiečiai, beveik žada tinkamai paminėti. Kunigas Raštutis kilęs iš Žemaitijos, Telšių apskričio. Jei kas šimtmečiais Lietuvą gynė nuo kryžiuočių, tai, žinoma, toje kovoje daugiausia reiškėsi žemaičiai; kunigo Raštučio veide, jo būde matai tą patvarumą, kuris lietuviškoje literatūroje vadinamas — "žemaičių stiprybe." Jis patvarus, punktualus ir broliškas su visais lietuviais.

O čia visi lietuviai vieningi, Amsterdamas nežino opozicijų, jei ką dirba, dirba visi kartu. Vieningai jie ruošėsi ir gražiai pasirodė Victory Parade dienoje. Tam parengimui suruošti buvo sudarytas komitetas, kurio pirmininku buvo advokatas A. C. Stokna. O šis advokatas populiarus čia. Žinome gerai, kad jaunam advokatui lietuviui ne buvo ir nėra lengva pradėti praktiką. Tačiau advokatas A. C. Stokna sugalvojo gerą būdą būti arčiau žmonių. Jis šalia savo praktikos atidarė ir likerių parduotuvę. Jei toji parduotuvė ir nedavė daug pelno, bet joje jis būdamas tiesioginiai, jau ne kaip advokatas, bet kaip žmogus susitinka su žmonėmis ir turi progos arčiau su jais susipažinti. Šio gero plano rezultatai dideli. Jei žmogus, turėdamas kokį reikalą, neatsideda nueiti pas advokatą į jo raštinę, tai jis daug greičiau drįsta tuo pačiu reikalu pasimatyti su advokatu A. C. Stokna jo biznio vietoje. Adv. A. C. Stokna tokiu atveju užmezgė daug naujų pažinčių ir daugeliui lietuvių padėjo jų supainiotuose reikaluose. Jis plačiai reiškiasi ir visuomeniame gyvenime. Teisės mokslus baigė Brooklyne su advokatu Voket Vokietaičiu.

Kaip paprastai geroje kompanijoje susidaro ir gera nuotaika. O kas, jei ne artistas Juozas Olšauskas, turi savyje visų dovanų pagyvinti, pajudinti vietos lietuvių gyvenimą. Jis dainius, jis muzikas, jis chorvedys, jis aktorius ir aktingai dalyvaudamas visuomeniniame darbe, visur savo įtaka sužadina vieningumą ir susitarimą. Tur būt nėra nė vieno lietuvio Amerikoje, kuris nežinotų ką nors apie Juozą Olšauską. Jis skersai išilgai pervažiavo visą Ameriką su Dzimzi-Drimzi, koncertavęs ir vienas, o kiek plokštelių jis turi įdainavęs. Šis Lietuvos dainius yra Amsterdame, jis prisideda daug kuo pagyvinti vietos veikimą.

Suprantama žymiausia čia asmenybė — klebonas Juozas Židanavičius, autorius daug iau spausdintų ir daug dar nespausdintų teatro, poezijos, mokslo ir kitų veikalų. Jis turi parašęs 49 atskirus veikalus, kurių didelė dalis atspausdinta. Tik didelė veikla, ilga gyvenimo praeitis sunkiai slėgia jo pečius, bet nors ne taip gerai jaučiasi, bet įvasioje tvirtas ir vis dar kuria, rašo ir skaito.

Sunku čia suminėti visus žymesnius vietos žmones, bet nepamirštinas ir dr. Kinderis, kuris dabar tarnauja kariuomenėje ir yra kapitono laipsnyje. Kaip tik šiuo metu kap. dr. Kinderis vieši Amsterdame, jo karinė tarnybos vieta yra Washingtono valstybėje. Žinia apie jo apsilankymą aplėkė visą Amsterdamą, nes daugeliui suteikė pagalbos ligoje. Kapitonas Kinderis yra P. M. Kazlausko švogeris. O kas P. M. Kazlausko Amsterdame nepažįsta. Jis jau daug metų čia verčiasi apdraudos bizniu ir veik daugumą lietuvių pas jį yra apsidraudę. Teko lankytis jo rezidencijoje, kuri yra kiek nuošaliau miesto. Tokioje puikioje rezidencijoje, žmogus gali gerai pasilsėti. Visokiomis profesijomis, visokiais bizniais lietuviai čia verčiasi. Yra čia dvi lietuvaitės mokytojos, kurių viena panelė A. Kadzis teko sutikti. Mat, ji seniai rūpinasi iš kur nors daugiau gauti žinių apie gen. Kosčiušką. Mokyklose kas metai paminimas Kosčiuško ir, pagal instrukcijas, mokytojai turi aiškinti, kad Kosčiuško buvęs lenkas. Panelė A. Kadzis girdėjo, kad Kosčiuško buvęs lietuvis, nori daugiau gauti medžiagos tuo reikalu, kad galėtų ne tik savo mokykloje apie tai paskelbti, bet ir plačiau tą klausimą iškelti.

V. Bartus.

(Bus daugiau)

Mirė Antanas Adomaitis

BINGHAMTON, N. Y. — Velionis susirgo dirbtuvėj bedirbdamas. Jis pradėjęs jaustis blogai, skubiai kreipėsi į gydytoją. Gydytojas, išekzaminavęs jį pasiuntė į ligoninę. Tenai gydytojai pripažino, kad jo širdis blogai veikianti. Ligoninėje išbuvęs 10 savaičių velionis pradėjo jaustis geriau ir buvo grįžęs namo. A. Adomaitis džiaugėsi, kad jo sveikata eina geryn. Bet, deja, jo liga vėl pablogė jo. Buvo nuvežtas į ligoninę antrą kartą. Pabuvęs ligoninėje 4 dienas ir mirė, vos sulaukęs pusės amžiaus.

Rugpiūčio 19 d. A. Adomaitis pasitraukė iš gyvųjų tarpo. Velionio kūnas buvo pašarvotas laidotuvių direktoriaus E. H. Laskowskio koplyčioje. Šermenyse lankėsi gausus skaičius žmonių, velionio draugų, pažįstamų ir giminių. Prie velionio karsto buvo daug gėlių vainikų.

Rugpiūčio 23 d. velionis A. Adomaitis tapo palaidotas Kalvarijos kapuose. Velionis paliko žmoną Pranę, dukteris Birutę, Genovaitę ir seserį Barborą Kasteinienę.

Velionis kilęs iš Lietuvos, Krekenavos miestelio, Panevežio apskr. Į šią šalį atvyko 1911 m. Visą laiką gyveno Binghamton, N. Y. Velionis priklausė prie tautinių, kultūrinių ir demokratinių organizacijų — SLA 50 kuopos, TM D 15 kuopos, ALT Sandaros 64 kuopos ir kitų. Jis buvo valdybose. Pastaruoju laiku velionis atstovavo ALT Sandaros 64 kuopą Binghamtono Lietuvių Taryboj ir darbavosi, kiek jam aplinkybės leido, Lietuvos nepriklausomybės išlaisvinimui.

Velionis buvo gana tautiškas žmogus. Jis visada statydavo pirmoj vietoj lietuvių tautos reikalus ir visada prisidėdavo prie tautiškų darbų. Ne tik žodžiu, bet darbais ir doleriais.

Žemiau pasirašiusiam teko su velioniu draugauti apie 30 metų. Dabar, prisiminus tų ilgų prabėgusių metų darbus, kalbas, siekius ir idealus darosi skaudu. Gaila, labai gaila, kad peranksti jis išsiskyrė iš mūsų tarpo. Reiškiu gilios užuojautos velionio šeimai, giminėms, draugams ir pažįstamiems.

A. Lepa

NEW HAVENE PASIŽVALGIUS

(Mūsų keliaujančio korespondento)

Keletui metų praslinkus, vėl atsirado puiki proga apsilankyti New Havene. Ši nedidelė, bet nuoširdi lietuvių kolonija visada traukė Vienybės dėmesį. Tik prieš keletą metų čia buvo suruoštas Vienybės piknikas, o karui pasibaigus ir gyvenimui pradėjus eiti į normales vėžes, šios kolonijos žymesnieji veikėjai vėl ruošiasi vienybietiškai papiknikauti, bet tai kitos vasaros planai.

O dabar galėjau tik pamatyti vieną kitą veikėją ir, žinoma, keliaująs laikraštininkas ne kitur, kaip pas Bronių Daujotą pirmiausia sustoji. Jo puikaus restorano langą puošia lietuvį patraukiantis parašas — "Lietuviška užeiga," o viduje randi nuoširdų lietuvį Bronių Daujotą. Jis į Ameriką atvažiavo 1909 m. iš Raseinių apskričio, Statkių parapijos. Kaip kiekvienas to laiko ateivys, taip ir Bronius perėjo sunkųjį gyvenimo kelią Amerikoje. Tačiau nei sunkus darbas, nei svetimo krašto aplinka neišdildė jame to patrijotingumo, meilės lietuvių tautai ir tėvynei. Visą laiką rėmė kiekvieną gerą lietuvišką pastangą. Šiuo metu jis gyvena toli nuo miesto, tai yra ne tik biznierius, bet ir ūkininkas, iš ūkio atsivežtais produktais dažnai pavaišina savo tautiečius.

Negalėjau ilgiau trukdyti Broniaus Daujoto, nes juk žmogus turi vesti savo biznį, tad mano kelias vedė į kitus lietuvius. Sustojęs pas plačiai lietuviams žinomus Dičkus, kurie tik dabar įsikūrė naujuose, gražiuose namuose. Čia tik iš lietuviško ūkio grįžęs Dičkus, pereito karo veteranas. Grįžo ir jo žmona iš maudynių. Jiej užversti darbais namuose, bet nepamiršta ir visuomeninio darbo. Vakare Dičkienė skubėjo į posėdį, kur buvo tvarkomi surinkti drabužiai suvargusius lietuvius aprengti. Dičkai, norėdami patrijotingai auklėti savo vaikus, vieną sūnų išleido į Marijanapolio kolegiją, o kitas dar mokosi New Havene. Norėjosi daugiau lietuvių pamatyti, bet jei kitus buvo sunku surasti, tai ypač sunku pagauti J. Tamulį, kuris ne tik dar iki šiol dirba pramonėje, bet ir vadovauja puikiai fotostudijai. Kaip tik šiuo metu sueina metai nuo to laiko, kai Tamulis įsteigė tą studiją. Tačiau jau ir dabar vienas darbo nespėja aprėpti, jis turi ir padėjėją. Kas svarbiausia, jis laukia savo trijų sūnų grįžtant iš armijos. Jo trys sūnūs — vienas armijoje, antras marinuose, o trečias laivyne. Kada jie grįš, žinoma, turės geros progos biznį išplėsti, o gerai vadovaujamoje studijoje darbo netruks.

Besikalbant su Tamuliu apie jo taip besiplečiantį biznį, štai jį aplanko kaimynas, taip pat naujas biznierius, neseniai iš Brooklyno atsikėlęs Harold Levine. Keistą, bet naudingą biznį sugalvojo šis energingas, kad dar ir jaunas biznierius. Jo biznis keistai skamba, bet jis naudingas — jis padeda išnaikinti žiurkes, peles ir kitus namų parazitus. Nors ir kitatautis, bet bendraudamas su J. Tamuliu, domisi lietuvišku gyvenimu ir pradėjo net garsintis lietuviškuose laikraščiuose. Jis savo amatą gerai žino, nes jo mokėsi, tad lengvai gali padėti kiekvienam, lietuviui ar kitam.

Nukrypau rašyme nuo lietuviško gyvenimo, bet kelionėje sutikęs įdomesnį žmogų, negali jo apleisti.

Neturėjau ilgai laiko, bet ir nelengva pačius lietuvius New Havene taip greitai pagauti, tačiau bendrai ką mačiau, jie visi rūpinasi, kaip ir kuo padėti pavergtai Lietuvai ir trokšte trokšta bendros lietuvių vienybės.

V. Bartus.

TRUMPAI IŠ AMSTERDAMO

Vis laukiame pamatyti žinučių iš savos kolonijos apie svarbesnius įvykius lietuviškoje spaudoje, bet deja, jų nesulaukiam. O kiek gerų rašytojų čia yra. Žmogus pradedi manyti, kad šioje apylinkėje nėra nieko naujo, tačiau mes, amsterdamiečiai, net kitas kolonijas pralenkiame.

Štai, prieš pora savaičių kareivių motinos ir žmonos surengė gegužinę, vaišino gardžiais valgiais, netrūko nė gėrimų. Ypač kareivių motinos ir jų žmonos jau šioje gegužinėje galėjo būti linksmos, žinoma, tos, kurių sūnūs ar vyrai grįžo arba grįžta. Bendra gegužinės nuotaika buvo puiki.

Šiomis dienomis Amsterdame lankėsi rašytojas Vytautas Širvydas, Jis, be kitų, aplankė kunigus J. Židanavičių ir J. Raštutį., klube susitiko su žymesniais vietos veikėjais. Vėliau lankėsi pas muziką Olšauską, Mikėnus, žinoma ir aš paspaudžiau širvyduį ranką

Prieš trejetą savaičių čia gera lietuvaitė Melan Baltuškaitė ištekėjo už vieno armijos seržanto, kitataučio. Buvo gražios vestuvės, kuriose dalyvavo vietos lietuvių dvasiškiai, žymesnieji veikėjai, o taip pat susilaukta svečių iš toliau, jų tarpe ir kap. P. Labanauskas iš Philadelphijos, Pa.

Šv. Kazimiero draugijos karo koncertas įvyksta lapkričio 11 d. Koncerte dalyvaus tokios žymenybės, kaip Z. Griškaitė ir R. Juška.

Kalnabežis.

Aukos Amerikos Lietuvių Misijai

Amerikos Lietuvių Misijos posėdyje, įvykusiame rugsėjo 23 d., Pennsylvania Hotel, New Yorke, be įvairių reikalų svarstymo, buvo sudėta ir aukų. Misijos reikalams aukota:

Wm. Paschall Poška — $100, adv. A. A. Olis — $50, J. Kasmauskas — $25, p-nia M. J. Colney—$25, X. Strumskis — $10, J. Valickas — $10, J. Sagys — $5, A. Kušlis — $5. Smulkiomis sumomis — $14. Viso: $244.00.

Dr. M. J. Colney,
Amerikos Lietuvių Misijos iždininkas.

KRUGELIO DEGTINĖS KRAUTUVĖ
GREEN ir JOHN STREET KAMPAS
Waterbury, Conn.
Mes turime įvairiausios rūšies vyno, alaus ir degtinės
Prieinamos kainos
Tel. 3-9658

Dr. William A. Bulierich
148 Grand Street,
Waterbury, Conn.
Telefonas 3-5424
Valandos: nuo 10 iki 12 ryto
nuo 2 iki 5 p. p.
ir pagal susitarimą.

Dr. M. J. COLNEY
Priėmimo valandos nuo:
10 v. r. iki 8 v. v.
148 Grand Street,
WATERBURY, CONN.
Tel.: 3-4747

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox St., Waterbury, Conn.

CHARLES STRICKULIS
MAISTO KRAUTUVĖ
851 Bank St., Waterbury, Ct.
Telefonas 4170

STANLEY TOLIUS
LIETUVIŠKA UŽEIGA
158 N. Main Street,
UNION CITY, CONN.
Tel.: Naugatuck 4864

EDWARD MILAKIS
PHILA. GASKET MGF. CO.
Gaskets, Washers,
Metal Stampings.
F and Atlantic Streets,
PHILADELPHIA, PA.
Telefonai:
Bell, REGent 0228
Keystone, EAST 9009

WILLIAM PASCHALL
718 Callowhill Street,
PHILADELPHIA 23, PA
Vienas iš didžiausių mėsos sandėlių Philadelphijoje.
Mes pristatome mėsą ligoninėms, restoranams ir kitoms vietoms
Telefonai:
Main 7626 Lom. 0677
" 7458 " 2293

ANTHONY WASKES
RESTORANAS
Įvairios rūšies valgiai ir gėrimai
3904 FRANKFORD AVE.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEL. 5220

JOHN LUKAS
GERIAUSI VALGIAI IR GĖRIMAI
543 N. 12th Street,
PHILADELPHIA. PA.

Lietuvių Nauïienos
Mėnesinis žurnalas $1.00 met.
332 North 6-th Street
Philadelphia, Pa.

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
Gera vieta, geri gėrimai ir geri valgiai
3759 N. 7-th Street,
PHILADELPHIA, PA.

LIETUVIAI BIZNIERIAI BALTIMORĖJE

CRYSTAL TAVERN
John J. Dekinis, sav.
1509 W. BALTIMORE ST.,
Baltimore, Md.
Tel. Gil. 7281

BROOKS TAVERN
504 WASHINGTON BLVD.,
Baltimore 30, Md.
Tel. Lexington 9606

WALTER CAFE
Walter Medzveckas, sav.
1124 W. PRATT STREET,
Baltimore, Md.
Tel. Calvert 2284

JUOZAS KAŠINSKAS
Laidotuvių Direktorius
602 WASHINGTON BLVD.,
Baltimore 30, Md.
Tel. Lexington 8595
Limosinai dėl visokių reikalų.
Patarnavimas dieną ir naktį.

JONAS GRIČENA
LIETUVIŠKA UŽEIGA
661 W. PRATT STREET,
Baltimore, Md.

IDLE HOUR TAVERN
J. M. Waisengoff, sav.
Šokiai kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį nuo 9 v. v. iki 2 val. ryto
Svečiai, atvykę iš kitų miestų, kviečiami užeiti į šią puikiausią lietuvišką užeigą
1417 W. BALTIMORE ST.,
BALTIMORE. MD.

Boston Realty Trust
INSURANCE SERVICE
veda
adv. Joseph B. Gailius
817 E St. (Broadway kamp.,
South Boston, Mass.
Tel.: SOU 2732

SILVER CAFE, Inc.
S. ZAVADSKAS, sav.
Visų South Bostono lietuvių kelio galas
324 W. BROADWAY,
So. Boston, Mass.

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 SO. 2-nd STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel.: DEW 5136

ARROWHEAD RESTAURANT
Edward Jennings Zdančiukas, sav.
Įvairios rūšies gėrimai ir valgiai.
Puiki vieta, pavyzdingas patarnavimas
208-212 EAST MAIN ST., NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 6887.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
1113 MT. VERNON ST., PHILADELPHIA, PA
Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graž. koplyčia erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę jums suteikti geriausią patarnavimą.

QUALITY MARKET
Tai vieta, kur žmonės gauna sveiką, šviežią, pirmos rūšies maistą.
VIKTORAS ABECIŪNAS
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Telefona: 1481.

BAGOČIUS IR SLA KONVERSIJA

Buvęs SLA prez. Bagočius rado reikalingu kaltinti "nedaug išmanančius opozicijos lyderius" (those bad people) už dabartinius SLA konversijos "skausmus." Jo straipsnis "SLA konversija," tilpęs pašalinėje spaudoje ir SLA organe, pasako, kad jeigu ne ta "paika poljtika" tų "nedaug išmanančių opozicijos lyderių," kurie "suvedžiojo" seimo delegatus, tai delegatai būtų paklausę P. T. rekomendacijų, "10 metų atgal" ir pakelti mokesčiai būtų tik keljais centais, o ne dusyk tiek, kiek dabar reikia mokėti.

Štai kaip Bagočius rašo:

"Persikėlimas į naujus skyrius nebūtų buvęs taip skaudus jei mūsų Susivienijime nebūtų buvusi visai nereikalinga, tiesiog paika "politika". Seimas po seimo, per paskutinius dešimts metų Pildomoji Taryba davė rekomendacijas, bet delegatai... suvedžioti nedaug išmanančių "opozicijos lyderių," atmesdavo. ...O jei delegatai būt paklausę P. T. rekomendacijų 10 metų atgal tai pakeltos mokestys būtų buvusios tik keli centai, nebūt reikėję jokios prievartos. Dabar jau nekuriems prisieis apie dusyk tiek mokėti, arba apie pusę savo apdrauos išsižadėti."

Skaitytojas padarys išvadą, kad "nedaug išmananti opozicijos lyderiai" yra tikri kaltininkai, kurių "paika politika" privedė SLA narius prie konversijos ir aukštų duoklių. Gaila, kad tokio pobūdžio straipsnis dedamas SLA organe, šiuo momentu, kada SLA nariai trokšta tikrų nespalvotų informacijų apie siūlomą ir daugeliui nesuprantamą konversijos planą. Bet į tą straipsnį reikalinga atsakyti, nes jis neatinka tikrenybei.

Pažiūrėkime kaip buvęs SLA prezidentas savo seiminiuose raportuose apibudindavo SLA finansinę padėtį. Ar jis, bet kada, pirm 1942 metų seimo, pranešė delegatams, kad SLA finansinė padėtis taisytina, — kad dėl sustiprinimo SLA organizacijos jis rekomenduoja reformas duoklių mokėjime. Pažiūrėkime į 1940 metų seimo raportų knygą, kuriame prez. Bagočius seimo delegatams raportavo sekamais žodžiais:

"Kalbant apie SLA medžiaginę ir finansinę padėtį, seimo delegatai galės suprasti iš finansinės bendros sekretoriaus, iždininko ir iždo globėjų atskaitos, kad **mūsų Susivienijimas šiame seime yra daug stipresnis ir saugesnėj padėty, negu kada buvo per paskutinius dešimtį ar** dvylika metų. Kad prisidėjo pergyventi sunkius, povojingus laikus, kad Susivienijimo reikalus tinkamai, kiek aplinkybės leido, sutvarkyti, yra visiems žinoma. **Pavojinga padėtis — jau dabar tas yra istoriškas klausimas."**

Tai buvo 1940 metais ir tokių optimistiškų raportų SLA delegatai girdėjo iš prez. Bagočiaus pirmesniuose seimuose. Tikrenybėje, seimas po seimo, "opozicijos lyderiai" atkreipdavo seimo delegatų, dėmesį į silpnėjančią SLA finansinę padėtį, — į ištuštintą lėšų fondą, — į mažėjančią SLA solvency, ir SLA seimuose statydavo klausimus Pildomajai Tarybai, ar ta silpnėjanti finansinė padėtis neveda SLA prie aukštesnių mokesčių. Atsakymas visada buvo — "ne."

Prez. Bagočius 1940 metų seimui toliau štai ką sakė:

"... šio mūsų seimo delegatai ir mūsų Susivienijimo nariai, kuriems mūsų organizacijos ateitis rūpi, nebus suvedžioti kenksmingos propagandos asmenų, kuriems Susivienijimo likimas gal nėra svarbus, ir visi mūsų Susivienijimo draugai ir darbuotojai bei veikėjai ir nariai gali būti tikri, kad jų ir jų draugų apsauga yra užtikrinta ir kad visi tie, kurie pranašavo mūsų Susivjenijimui mirtį, bus jau seniai, kaip ir dabartinis SLA prezidentas, nukeliavę ten, iš kur niekas nebegrįžta, o mūsų pašalpgalviams bus pilnai išmokama jiems priklausomos apsaugos pašalpos."

Taį buvo 1940 metais. 1945 m. rugsėjo 14 d. tas pats Bagočius savo straipsnyje, SLA organe, sako, kad kai kuriems nariams dabar reikės "apie pusės savo apdraudos išsižadėti."

Tad kas "suvedžiojo" SLA delegatus?

Antanas Olis

BALTIMORĖS PADANGĖJE

Sulaukę sekmadienio, rugsėjo 23 d., mudu su žmonele sėdome į mašiną ir nuvykome į ūkį pas Būdus pasiviešėti Pasiekę Būdus, radome didelį sąskridį jaunimo, kas mums buvo lyg ir staigmena. Besikalbant su Būdais, tarp kitko, Būda sako: "Nors ir nedidelis tolio skirtumas, tik 16 mylių nuo miesto, tačiau gam toje yra didelis skirtumas. Pas jus, mieste, jau ruduo, o pas mus pavasaris. Mūsų sode kriaušės pradėjo žydėti.

Man suabejojus, Būda sako: "Nueik į sodą ir įsitikrink." Nenorėdamas tikėti jo žodžiui. nuėjau ne tiek žydinčių kriaušių pamatyti, kiek pačių kriaušių pasiskinti. Labai nustebau, pamatęs vieną kriaušę baltais žiedais apsikorusią ir naujus lapus leidžiančią. Pamaniau sau —tai stebuklinga gamtos išdaiga.

Kai grįžęs paklausiau, ar ta kriaušė pavasarį nežydėjo, buvo atsakyta, kad "žydėjo ir vaisių turėjo, bet anksti nubyrėjo vaisius ir lapai. O dabar kai rengiame dukters vestuves, kurios įvyks rugsėjo 30 d., sode kriaušė pasipuošė naujais žiedais, o apie kalėdas gal turėsime ir naujų kriaušių." Po to pašnekėsio buvome pavaišinti saldžiais ir stipriais gėrimais bei skaniais užkandžiais ir be to pakviesti į dukters vestuves.

Padėkoję už vaišės, kvietimą į dukters vestuves ir pasiėmę sūrį kalakuto didumo, pora tuzinų šviežių kiaušinių ir atsisveikinę su Būdais, patraukėme linkui namučių.

Rugsėjo 25 d BALF 64-tas skyrius turėjo susirinkimą, kuriame nutarta rūbų rinkimo vajų pradėti spalių 6 d. su iškilmėm. Iškilmėse jau yra pasižadėję dalyvauti Marylando gubernatorius ir kongresmonas D'Alesandro.

Iš radijo stoties visą savaitę, vakarais, tarp 5 ir 6 v., 5 minutes bus garsinamas vajus ir nurodytos vietos, kur priimami drabužiai.

P. P. Jaras

LAISVOJI LIETUVA

Patriotinis Pietų Amerikos lietuvių žurnalas. Metinė prenumerata tik 1 doleris.

LAISVOJI LIETUVA
Calle Rio de Janeiro 4001.
Villa del Cerro. Montevideo.
Rep. O. del Uruguay.

BALF rūbų rinkliava

BALTIMORE, MD. — BALF 64 skyrius čia rengia rūbų rinkliavą nuo spalių 6 iki 22 d. Skyriaus valdyba: kun. Liūdas J. Mendelis, garbės pirmininkas. Julė Rastenienė, raštininkė. Emilija Railienė (poeto Juliaus Janionio sesuo) raštininkė. Kastas Matuliauskas, iždininkas.

Vajaus pradžia bus šeštadienį, spalių 6 d., 1 val. dieną, prie Šv. Alfonso bažnyčios, Saratoga St. ir Park Ave. Atidarymo ceremonijose dalyvaus aukšti valstybės ir miesto pareigūnai, skyriaus valdyba, ir spaudos atstovai.

Lietuva šiame kare baisiai nukentėjo. Daug žmonių liko be pastogės, be turto, be sveikatos. Daug lietuvių, išguitų iš tėvynės svetur, galvas nuleidę klajoja, be namų, be darbo, be pastogės, be drabužių.

Ateina šalta žiema. Vėjai kauks, sniegas kris, nuo šalčio žemė braškės. Kas mūsų vargingus brolius ir seseris priglaus? Kas klykiantiems mažutėliams ranką išties? Kas jiems nušluostys ašaras?..

Tad eikime visi talkon. Neškime kas ką turime, ką tik galime vilkėti. Duokime šiltų drabužių, baltinių, avalinės ir kitko, kad tuos nelaimingus žmones sušelpus. Jei patys neturime, prašykime kitų duoti kas ką turi.

Mes, laimingesni, neužmirškime nelaimingųjų!

Lietuvis

Gumbo politikierius

Keleivio 38 N. S. Strazdas vadina mane "gumbo laisvamanius" Aš, girdi, priklausęs visokioms partijoms ir t. t.

Aš priklausiau Lietuvių Socialistų Sąjungai ir Lietuvių Laisvamanių Organizacijai, dr. Šliūpo laikais.

Prie LSS priklausyčiau ir šiandien, jeigu ta organizacija būtų vadovaujama sąžiningų vadų.

Tačiau pažvelgus į Strazdo "pastovumą:"

Kada Strazdas buvo katalikas, jisai draskydavo socialistų plakatus, šaukiančius į socialistų prakalbas.

Paskui Strazdas tapo "socialistu" ir spiaudė katalikus. Iš socialisto tapo komunistu. Tada šmeižė ir juodino socialistus. Iš komunisto tapo sklokininku. Tada jau šmeižė socialistus ir komunistus.

Dabar vėl tapo "socialistu" ir savo buvusius draugus komunistus vadina bepročiais.

Jeigu Strazdas yra teisingas vyras (jisai taip save persistato) turi viešai paskelbti, kada jisai buvo sveiko proto.

Aišku, kaip diena, kad Strazdas yra gumbo politikierius.

S. Michelsonas atidavė savo laikraštį socialistams.

Dar neseniai Strazdas šmeižė Keleivio leidėją ir redaktorių S. Michelsoną. Dabar, laisvamanio S. Michelsono įstaigoje Strazdas turi darbą ir pragyvenimą.

Bet jeigu Strazdas būtų buvęs Keleivio leidėjas ir redaktorius, Michelsono vietoje, jis nebūtų atidavęs dykai Keleivio socialistams. Jisai būtų pardavęs — bet kam už aukščiausią pasiūlymą.

Strazdas čia naudojasi laisve, kuri buvo įsteigta tokių gumbo laisvamanių, kaip Thomas Paine, Thomas Jefferson, George Washingtonas ir kiti.

Tie gumbo laisvamaniai parašė geriausią konstituciją, pateikė geriausią šalies tvarką žemės kamuolyje.

Bet ar verta polemizuoti su tokiais gumbo politikieriais, kaip Strazdas.

T. J. Kučinskas.

VISUOTINIS SEIMAS AR KONGRESAS

Gal būtų ir ne svarbu ar seimas, ar kongresas. Bet kai T-nė rugs. 14 d., remdamosi "oficialiu ALT pranešimu," skelbia "Amerikos Lietuvių Visuotinį Seimą," kurį "ALT pareigūnai, neseniai susirinkę Washingtone, nutarė šaukti," o N-nos irgi pasiremiant "ALT ofjcialiu pranešimu", jau skelbia tik "Amerikos Lietuvių Kongresą." N-se neminima nei "ALT pareigūnų," neigi to fakto, kur tie "pareigūnai" nutarė šaukti kongresą, o ne seimą, kaip taį T-nė tvirtina, buvę nutarta Washingtone.

A. Lalio autoritetu besiremiant gausime štai ką: a) Seimas, angliškai bus — convention, congress, (o jei valstybės) diet, parliament," b) Kongresas, — "congress". Taip Lalis aiškina prasmę žodžių savo žodyno lietuviškoje daly. Gi angliškoje daly, tuos pat žodžius (terminus), jis aiškina šiek tiek kitaip: a) Congress, — lietuviškai bus, susirinkimas, suvažiavimas, kongresas. b) Convention, — lietuviškai bus, susirinkimas, susiėjimas, susivažjavimas, konvencija.

Tad, pagal Lalio, seimas, kuris reiškia "convention" ir "congress," turėtų būti tinkamesnis nei kongresas, kuris kaip ir konvencija, pirmoj vietoj reiškia tik susirinkimą. Kita vertus, kongresas, arba konvencija tėra tik iškreiptaį sulietuvinti žodžiai — terminai, panašiai kaip "strytas," "boisas," kendė," "inšiurjnimas," "karas (car)" ir t.t. Rodosi, kad ALT pareigūnų Washingtone padarytas nutarimas buvo, visais atžvilgiais, tinkamesnis ir prasmingesnis nei tas kitas, be vietos nurodymo nutarimas — šaukti tik Amerikos Lietuvių Kongresą, o ne Am. Liet. Visuotinį Seimą.

Žinant, kad ALT pareigūnai turi galios nutarti ir savo nutarimus vėl keisti ir jei jie būtų nurodę savo pirmojo nutarimo netikslumus ir jo keitimuį rimtą reikalingumą, tai būtų tiek to. Ot, manytum, buvo rimtas reikalas, pirmajį, kaipo netikslų tarimą pakeisti prasmingesniu, tikslesniu, rimtesnju ir tinkamesniu. Betgi, einant viršsakytais daviniais, jokio reikalingumo keitimui seimo į kongresą nesimato. Jei bent būtų kiti sumetimai, o gal tik dėl kokios nors svajonėlės — fantazijos kad kongresas, dėl savo lotyniškų padažalų prasmingesnis ir tinkamesnis nei seimas? Gal ir taip, nes andai Lietuvoj naujai paskirtas vyskupas pagal įpročio, turėdavo aplankyti visas savo vyskupijos ribose parapijas. Tokius žygius, gal didesniam "šventablivumui," ar gal didesnei Dievo ir lietuvių tautos garbei. Lietuvos laikraščiai skelbdavo taip: "Sekmadienį, J. Eks. vysk. NN., parapijos Bažnyčioj darys ingresą." Čia matome, kad lotyniškas žodis įškreiptai sulietuvinamas ir tuo tik jo tikroji prasmė paprastam lietuviui uždengiama. O atidengus ve kas bus: neriboto linksnjo veiksmažodžio "to in-gree," — lietuviškai reiškia įeiti, įžengti. Tai paprasta ir labai aišku. Bet tų vyskupiškų "ingresų" pamatyti būdavo suplaukja didžiausios žmonių minios. Jie akyliai žiūrėdavo, kaip vysk. tą "ingresą" padaro, bet matydavo tik tai, kad vyskupas kaip ir jų klebonas ir taip kaip ir visi žmonės, su procesija žingsniudamas, į bažnyčią įeina. Gal tik tiek žmonės pastebėdavo, kad vyskupo rūbai prašmatnesni, o ypač jo aukšta ir į žuvies galvą panaši kepurė, bet žmonės sanprotaudavo ir aiškindavosi — gal tai ir yra "ingresas," o gal ir ne ir taip tas "ingesas" jiems vis likdavosi tik misterija.

Paeiliui, nors truputį pažvelkime dar ir į kitus kelis, lotyniškais padažalais pražliugusius "gressus", kuriuos visus imant, kaipo neriboto linksnio veiksmažodžius gausime štai ką: a) "To in-gress" (jau virš aiškinta), b) "To pro-gress," pirmyn žengti, "progresuoti" — iškreiptas sulietuvinimas, bet labai madingas, ypač pas socialjstus, bolševikus ir t. t. c) "To regress," atgal žengti, atgal grįžti, atgal eiti, o iškreiptas sulietuvinimas — regresuoti," irgi labai madingas pas bolševikus ir socialistus. Iš čia išvystytas ir "at-žagareivis", kas turėtų būti "žagareivio" anonimas. Čia sukurtas, atsiprašant, dvokus lietuviškas apsurdas, kurio "progresistai" mėgsta savo priešus ir patys vieni kitus pasidrabstyti. d) "To ag-gress," užpulti. Ljetuviškųjų "progresistų" spauda, ypač karo metu, tiesiog pražliugusi "agresyviškumu," agresoriais, agresija ir t. t. e) "To con-gress," "to convene," "to assemble." Šie visi veiksmažodžjai, pagal Lalio, reiškia SUSIRINKTI.. Gi seimas lygsta žodžiams "convention" ir "congress." Tatai kongresas tėra tik iškreiptas sulietuvinimas, kuris lietuvjškai tik SUSIRINKIMAS. Dar gali būti susiėjimas, į kurį pesti renkasi, susivažiavimas, į kurį važiuoti renkasi, net ir sąskrydis, į kurį lėktuvais gali atskristi. Pagal Lalį susirinkimas pirmoj vietoj nes čia susisiekimo būdas bei priemonės neribojamos — gali vykti kaip tik kas išgali, ar nori. Taigi, jei ALT pareigūnaį, tik dėl kokios nors svajonėlės— fantazijos, įžiūrėjo, kad kongresas, tik dėl lotyniškų padažalų turėtų būti prasmingesnis, reikšmingesnis, o gal ypač mistiškesnis nei seimas, tai, aišku, nebuvo jokio rimto reikalo pirmajį geresnį tarimą keisti antruoju menkesniu. Greičiau bus kiti sumetimai, kita priežastis iškeitimui gražaus ir visiems lietuviams labai prasmingo Amerikos Lietuvių Visuotino Seimo tik į iškreiptai sulietuvintą ir neprasmingą "Amerikos Lietuvių Kongresą"?

Anot T-nės, "Seimas bus šaukiamas pasaulio metropoly, New Yorke." Tas pranešimas, T-nė tvirtina, "paremtas oficialiu ALT pranešimu." Betgi taip pat "ALT oficialiame pranešime" tilpusiame N-se, irgi iš rugs. 14 d., apie pasaulio metropolį, New Yorką nieko neminima. Ten tik tiek sakoma, kad "ALT buvo numačiusi kelias vjetas kongresui, bet pasirodė, kad kituose didmiesčiuose hoteliai, svetainės ir kambariai jau buvo išnuomotį, todėl galutinai ir pasirinkta Chicago."

Iš viso, aiškinimas kad ir "oficialus," bet riestokas. Taip, mažai ką įtikjnantis — ypač puola į akį tai, kad apie pasaulio metropolį New Yorką nė gu-gu. Na, sakykite kas gi, ištikro, gali įtikėti ALT pareigūnams, kad New Yorke nebūtų buvę galima kongresui gautį patalpų? O gal tuose "kituose didmiesčiuose" New Yorkas visai neįeina? Viena aišku, tai tas, kad ALT "trys didžiuliai" puikjai nusimano apie skirtumą tarp rytų ir vakarų. Čia kaip tik ir glūdi tasai, "oficialiuose aiškinimuose" riestumas ir ta priežastis "trijų didžiulių" sumetimams pasirenkant savo kongresui vakarų Chicago, o ne rytų New Yorką.

Be to, dar ir kiti akstinai jų sumetimus stiprina: a) Chicaga juk ALT "trijų didžiulių" namai, kur jie jausis kongreso "gaspadorjais," o ne svečiais kaip tai būtų New Yorke. b) Taipgi jie nedviprasmiai tiki turėti Chicagoje "savo daugumą," panašiai kaip buvo Pittsburghe, kur, kaip visi žino, net nerašytus "kodeksus" kongresas vienbalsiai priėmė — taip, jie tikisi pasikartojimo Chicagoj. c) Gal net pasaulio metropoly taip nesupultų kaip Chicagoj, kur Amerikos Liet. Kongresas, "Congress Viešbuty" posėdžiaus. d) O pati vyriausioji sensacija, kaip "trys didžiuliai" tikisi, bus Chicagos R. k. arkivyskupo "ingresas" (jau spėjama su procesija), į A. L. Kongresą. e) Taipgi Chicagoje gyvena ir lietuvis, Am. Liet. Kat. Bažnyčios arkivyskupas, kuris irgi, jei ir nedarys "ingreso" su procesija, tai vis dėlto, tikima, jis bent įeis, gal įžengs ir dalyvaus kongrese.

Kaip rodosi, viršsakyti daviniai ir bus žymiausia priežastimi ALT oficialių aiškinimų riestumui ir "trijų didžiulių" sumetimais, A. L. Visuotinį Seimą iškeisti tik į A. L. Kongresą ir kongresuoti Chicagoj, o ne New Yorke.

— M. V. Dulkė.

LICENSES
Beer, Wine, Liquor
WHOLESALE AND RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. L 1147 has been issued to the undersigned to sell wine & liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 158 Wyckoff Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
RUDOLPH BECK & J. J. CLARSON
158 Wyckoff Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 307 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 263 New Lots Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
SAM BRODERSON
(B. & B. Delicatessen & Rest.)
263 New Lots Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. DW 105 has been issued to the undersigned to manufacture wine under the Alcoholic Beverage Control Law at 1080 Fulton St., Borough of Brooklyn, County of Kings.
MORRIS SLEPIAN
d-b-a Metro Wine Co.

NOTICE is hereby given that License No. GB 7149 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 220 Roebling Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
JOSEFA REY
220 Roebling St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1745 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 330 Halsey Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
EDWARD GEORGE LEADER
330 Halsey St., Brooklyn, N. Y. R

NOTICE is hereby given that License No. GB 1578 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 638 Wythe Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
JACOB WEINER
638 Wythe Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 10473 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 811 — Avenue U, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
HARRY A. SHUGAR
811 — Ave. U, Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 4627 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 127 Patchen Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
CHARLES COLLETTI
127 Patchen Ave., Brooklyn, N. Y.

LICENSES
Beer, Wine, Liquor
WHOLESALE AND RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. EB 627 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 305 Bond Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
MARY CONA
305 Bond St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 260 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 827 Clarkson Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
ANTONIO TROTTA
827 Clarkson Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 618 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 324 Saratoga Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
HYMAN KING
324 Saratoga Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 143 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 485 New Lots Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
MAX DRUCKER
485 New Lots Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 10304 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 102B Nassau Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
WILLIAM F. SCHWARTZ
102B Nassau Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 10543 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1664 Bergen Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
RUTH SCHWARTZ
Economy Food Center
1664 Bergen St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 7114 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 120 Autumn Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
NIKOLAUS MULLER
120 Autumn Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 7541 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 315 Stagg Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
ANNA CARDINELLI
315 Stagg St., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 9933 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 335 Wilson Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
SANTO CLEMENZA
335 Wilson Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 1790 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2365 — 86th Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
SUSY COLA
2365—86th St., Brooklyn, N. Y. R

NOTICE is hereby given that License No. GB 1700 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 108 Scholes Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
CHARLES TROMAN
108 Scholes St., Brooklyn, N. Y. R

NOTICE is hereby given that License No. GB 7156 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2477 — 86th Street, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
THOMAS MAMMINA
2477—86th St., Brooklyn, N. Y. R

NOTICE is hereby given that License No. GB 1330 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 145 Harrison Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
MEYER STEIN
145 Harrison Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. GB 7739 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 1102 Blake Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
EMANUELE CAFISO & ROSARIA BOSCARINO
Adm. of Estate Sal. Boscarino
1102 Blake Ave., Brooklyn, N. Y.

PAUL'S RESTAURANT

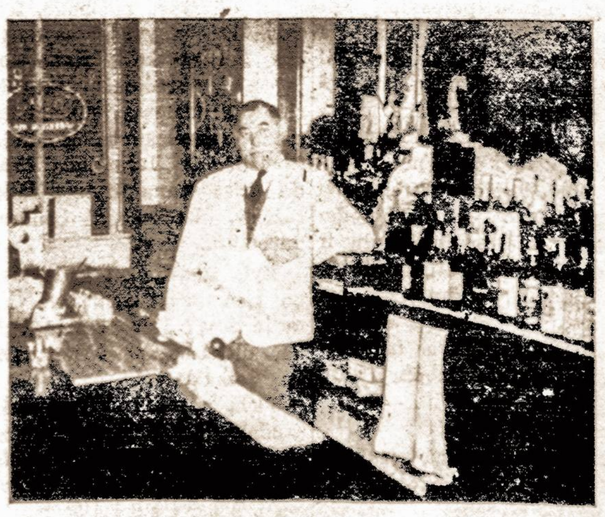

PAUL VIŠNIAUSKAS
31 SPRING STREET, NEW BRITAIN, CONN
Telefonas: 8774.

VIENYBĖ
The Oldest Lithuanian Newspaper
Established 1886 by J. J. Paukštis
PUBLISHED EVERY FRIDAY
(93 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-0862
JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher
Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879
PRENUMERATA METAMS
Jungtinėse Valstybėse $3.00
Kitose kraštuose $3.50
Advetising rates on application

Tremtinių teisė

Amerikos lietuviai nesiliauja rūpinesi materialine Lietuvos tremtinių būkle Europoje.

Bet kas yra daroma, kad moralinė jų buitis būtų palengvinta?

Kasdien ateina žinios, kad po lietuvių lagerius Vokietijoje landžioja sovietų politrukai ir net prievarta bando tremtinius išsivežti. Dar skaudžiau, kad šiuose barbariškuose aktuose yra dalyvavę patys Amerikos karo policijos pareigūnai...

Kiekviena valstybė garantuoja politinio bėglio prieglaudos teisę. Ta teisė ypač gerai žinoma amerikiečiams.

Bet kaip išaiškinti laisvą sovietų agentų švaistymąsi amerikiečių zonoje?

Tai skandalas, kurį tuojau privalo ištirti atitinkamos valdžios įstaigos.

Lietuviams, ištrūkusiems iš bolševikiško pragaro, turi būti garantuojama prieglaudos teisė.

LIETUVIŠKOS VIENYBĖS BEIEŠKANT

Rašo A. DAUJĖNAS
Vienybės bendradarbis Europoje

BEPARTYVĖS GRUPĖS

Jau veik negirdėti balsų apie vįsiškai bepartyves grupes, kurių svarbiausias uždavinys būtų vien tik tautiškai idealistinis — galutinai užmiršti senųjų partinių susigrupavimų etiketes, nusivalyti nuo visų partinių prietarų ir pasišvęsti vien aktyviai ir realiai kovai už Lietuvos laisvės atstatymą, kovai ne vien ir ne tik su politiškomis ar ideologijomis, bet dar daugiau su ginklu rankoje. Lietuvoje ir Europoje šitokio nusistatymo grupių buvo ir tebėra. Jos nėra susirišusios nė su viena partija. Kovotojai čia yra partinių rietenų nepagraužtas jaunimas ir visokių partijų — nuo kairiausių ligi dešiniausių — susibūrę aktyvūs vyrai ir moterys, užmiršę ir palaidoję savo buvusias partines priklausomybes. Žinoma, nebe to, kad realėje kovoje nebūtų pastangų sufor muoti ir naują politinę programą, kuri remtusi visiškai naujomis šio meto ir būsimosios Lietuvos gyvenimo sąlygomis. Čia taipgi atsįžvelgiama į tą neabejotiną faktą, kad daugelis aktyviosios ir kurybinės lietuvių visuomenės yra nusivylusi visomis buvusiomis bei esamomis Lietuvos partijomis ir jų rietenomis. Tie sluogsniai nori dabar ir, be abejo, dar labiau norės ateityje susibūrti į naują politinę grupę, kuri užsimos išreikšti aktyviosios mūsų rezistencijos valią ir idėjas ir kuri laiko prasmingiau nedelsiant vykdyti tai, kas skelbiama, ir nežinia keno bus vykdoma. Tokių susigrupavimų būta jau ne vieno, bet neabejotinai vienas iš jų buvo ir liko labai gausus, tvirtai organizuotas, aktyvus ir visų kitų politinių grupių oficialiai pripažintos bei lygiomis su jomis traktuojamas. Tai LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGA, turėjusi vieną iš geriausių savo laikraščių vokiečių okupacijos metu, stiprią realios kovos ir informacijos organizaciją, daugiau sia fiziškai nukentėjusi nuo okupantų, bet jau turinti savo herojų, kankinių ir aukų. Nei naujoji bolševikų okupacija, nei šimtų tūkstančių lietuvių pabėgėlių išblaškymas po Europą Laisvės Kovotojų akcijos neišblaškė ir nenutraukė. Gyvenimui ji šiandien gal dar reikalingesnė, negu bet kada. Apie kokias nors atitinkamas stipresnes grupes Amerikos lietuvių tarpe, berods, nieko negirdėti (nenuostabu, čia ir sąlygos iš esmės skirtingos). Čia betgi tokia organizacija dažnai yra šimteriopai reikalingesnė, prasmingesnė ir teikianti realesnių vilčių, negu bet kuri partiškai ideologinė grupė su savo vadų-politikanų nesibaigiamais, bet tuščiais ir dažniausiai tendencingais samprotavimais prie žalio stalo ar plepalais minkštoje šilto kambario kedėje....

REFORMUOKIMĖS

Aš netvirtinu, kad taip apie visus informuodamas nesuklydau kur detalėse. Bet dristu manyti, kad bendriausiais bruožais ir esmėje neprasilenkiau su tiesa. Jei man kur nepasisekė, jūs padėsite atitaisyti paklydimus.

Aš betgi tik norėjau pabrėžti, kad mūsų partiškai politinės grupės iš vienos pusės Lietuvoje — Europoje, iš kitos pusės Amerikoje toli gražu nevienodai kalkuliuoja dėl savo reikšmės, svorio, skaičiaus ir ateities, kad realios ir praktinės sąlygos čia nėra visiškai vienodos ir kad tų politinių grupių akcijos taktika bei nuotaikos toli nėra vienodos pas mus ir pas jus. Kaikur jos stačiai kertasi, viena kitai kenkia...

Tad vis dėlto — ar nepamėgintume padaryti kaikurių reformų, jei ne amžinų, tai bent laikinų, savo taktikoje ir savo pažiūrose bei nuotaikose?

Tuo atveju tuoj iškyla svarbių klausimų. Pasvarstykime!

VIENYBĖ — NE TIKSLAS O TIK PRIEMONĖ

Vienybė!... Kai taip ji visų išgarbinama, kone kažkokia šventenybė paverčiama, gali daug kam susidaryti įspudis, jog vienybė, tai — viskas, tai vyriausias uždavinys ir visų mūsų idealas...

Rodos, kad taip nėra ir taip negali būti. Ir koks gali būti vienybės — politinis, socialinis, kultūrinis, religinis ar dorinis idealas? Man matos, tikriausiai joks. Juk vienybė tai nėra koks turinys, galutinis tikslas ar aukščiausias idealas. Vienybė — tai tik priemonė, tai tik rėmai tik indas, į kurį gali įtilpti tam tikras turinys, tam tikri didieji uždaviniai, tam tikri idealai. Vienybė — tai tik metodas ir priemonė, kelias ir būdas sutelkti ko daugiausia medžiaginių ir dvasinių pajėgų tam tikram idealui siekti. Vieni kitiems nekliudant, vieni kitiems visomis išgalėmis padedant.

MŪSŲ VYRIAUSIAS TIKSLAS

Jau, rodos, aiškiai šiandien visi žinome, bent jaučiame, kas šiuo metu pasaulio lietuviams yra svarbiausia. Jau visi kaip ir sutariame — mūsų vyriausias tikslas yra Lietuva, viskas, kas tik gali padėti mūsų Tėvynei iškovoti laisvę ir nepriklausomybę ir padėti jos laimingesnės ateities pagrindus. Lietuva—laisva, nepriklausoma, demokratinė, tai visų bendras idealas. Lietuva socialinė, krikščioniška... gal jau ir keltų šiokių tokių diskusijų, bet neabejotinai surinktų dar bent 80% tautos pritarimo. Svarbiausia Lietuva, jos ateitųjų teisių gynimas, nepriklausomybės atgavimas.

Jeigu taip iš tikrųjų yra, tai, rodos, neturėtų būti nieko lengvesnio pasiekti vienybei, kuri mūsų pastangas padarytų stipriausiomis ir našiausiomis. Juk Tarybų ir Misijų, kitų komitetų ir fondų akcija, — argi ji ne Lietuvai, tai pačiai ir vienintelei Lietuvai skiriama? Tad Lietuva — visų mūsų pastangų vyriausias tikslas, jos laisvė ir nepriklausomybė — visų mūsų absoliučiai bendras idealas! Tas idealas dabar sukruvintas, sumintas, niekinamas. Tad visi stokime iš vieno petis petin, bent kol jo pirmąjį įkūnijimo laipsnį vėl pasieksime!

(Bus daugiau)

MŪSŲ DIENŲ ĮVYKIAI

V. M. KLAUSUTIS

LONDONO ŽINIOS

Mūsų spaudos pranešimai penkių didžiųjų valstybių ministerių konferencijos Londone, sudarė įspūdį, kad šį kartą dar mažiau progų teisingai ir pastoviai taikai, negu po pirmojo pasaulinio karo.

Vakarų Europos ir Amerikos demokratijų vadai, gavę naujus Molotovo reikalavimus, ne nustebo, bet ir išsigando! Kilo ginčų. Išspręsti Italijos kolonijų klausimą buvo neįmanoma. Anglijos ir Amerikos vadai pasipriešino Molotovo reikalavimams. Bet ar rusai nusileis?

Anglijos ir Amerikos vadai manė, kad nusileisdami Baltijos ir Balkanų kraštuose, patenkins rusų imperializmo apetitus, bet dabar jie patyrė, kad tie "apetitai" buvo žingsniu į tolimesnius rusų reikalavimus tariamam Rusijos saugumui patikrinti.

Mes atsimenam Stalino ir Molotovo santykius su Hitleriu ir Ribbentropu. Vokiečiai atidavė rusams Baltijos kraštus ir dalį Lenkijos už perėjimą prieš demokratiją. Bet rusai nebuvo patenkinti tais Hitlerio "appeasementais," jie pareikalavo Balkanų. Dėl Balkanų nepasidalinimo, kilo vokiečių karas su rusais.

Dabar rusų reikalavimai toki pat kaip 1940 m. Šį faktą rodo Molotovo pareiškimai —reikalavimai Londono derybose. Kuo baigsis anglų ir amerikiečių ginčai su rusais dėl Balkanų kraštų, netolima ateitis į šį klausimą atsakys. Aišku, kad Maskvos imperializmo apetitai tebėra kaip buvę.

MANO KOLEGOS

Tūli sandariečiai, matyt, norėdami talkininkauti M. Vaidylai, pradėjo atakas prieš mane ir laikraščius, kuriems aš bendradarbiauju. Koks jų tikslas, aš nežinau, bet ta tirada, priekaištai man ir laikraščiams, neturi jokio pagrindo. Jų teigimas, kad aš remiąs "ruskius", tai grynas melas. Amerikos lietuvių visuomenė žino, kad Vienybė ir Amer. Lietuvis nebuvo ir nėra "ruskių" politikos rėmėjai, ar simpatikai. Bet p. M. Vaidyla ir jo draugai nori sudaryti įspūdį, kad aš esu "ruskių rėmėjas" ir kad mano raštus dedą laikraščiai yra tokio nusistatymo.

Gaila, kad ALT organizacijoj atsirado pletkininkų. ALTS buvo įtakinga lietuvių tautinės pasaulėžiūros organizacija, Sandara turėjo nemažai įtakos mūsų visuomenėj, o dabar ji tapo šmeižikų organu, krikdo savo įtaką visuomenėj, atstūmė daug savo senųjų veikėjų, be pagrindo puldinėdama savo kritikus ir laikraščįus, kurie jai buvo artimi talkininkai. Šie mano kolegos sėja demoralizacijos ir neapykantos sėklas tarpe sandariečių.

Jie pyksta, kad aš ir kiti sandariečiai kritiškai pasisakėm apie ALTS organo vedėjo ir jo kolegų, partinių vadų, blogą politiką, žalingą mūsų tautai ir ALTS organizacijai. Mūsų nuomone, teisinga kritika yra geras dalykas. Bet kai kurie mano kolegos, neturėdami faktų ir rimtų argumentų nuneigimui mano pareiškimų, pradėjo šmeižimo ir įtarinėjimų tiradą prieš mane ir tuos laikraščius, kuriems aš bendradarbiauju.

Kyla klausimas: kada mano vienminčiai pamatys šviesą ir tiesą? Kur dora ir logika, diskusuojant visuomeniškus reikalus?

Pav., vienas Worcesterio sandarietis Sandaros 38 n. paleido savo burnelės malūną meluot ir šmeižti. Dori sandariečiai rausta iš gėdos. Šį faktą prisimindami, jie man žodžiu ir raštu skundžiasi ir apgailestauja, kad ALTS organizacijoj tokių pletkininkų atsiranda.

VAKAR, ŠIANDIEN IR RYTOJ

V. TYSLIAVIENĖ

PARTIJOS IR LIETUVA

Vienybės bendradarbis Europoje, Algis Daujėnas, savo straipsnyje, Lietuviškos vienybės beieškant, daro įdomius palyginimus apie atskiras Amerikos lietuvių grupes, pamėgdžiojančias buvusias Lietuvos partijas.

Šiame numeryje jis rašo apie Europoje įsisteigusią Laisvės Kovotojų Sąjungą, kurią sudaro "bepartyves grupes." Anot Daujėno, jų svarbiausias uždavinys — "nusivalyti nuo visų partinių prietarų ir pasišvęsti vien aktyviai ir realiai KOVAI už Lietuvos laisvės atstatymą..."

Daujėnas pastebi, kad apie panašias grupes pas mus "veik negirdėti balsų."

Tai gal buvo teisinga praeityje.

Vėlesniais laikais, bepartyviai lietuviai, kurių Amerikoje visados buvo daugiausia, bet nebuvo organizuoti, pradėjo spiestis aplink Amerikos Lietuvių Misiją.

Tai vienintelė mūsų organizacija, turinti panašumo Laisvės Kovotojų Sąjungai.

Misiją daugumoje sudaro jaunesnioji, Amerikoj gimusi ir augusi karta, dažnai vadinama "ištautėjusia." Bet jie, toli gražu nėra "ištautėję." Jie tik nenori dėtis su kai kuriais senesniais veikėjais, kurių partijiniai ginčai perdaug įkyrėjo.

Jaunesnės kartos veikėjai, daugeliu atveju patriotiškesni už kai kuriuos senesnius veikėjus, trokšta tik vieno: kad jų tėvų žemė būtų laisva, nepriklausoma, laiminga. Kokia partija ją valdys, kai tikslas bus pasiektas, jiems mažiausiai rūpi. Į tai jie žiūri, kaip į Lietuvos žmonių vidujinį reikalą.

Tokios, maždaug, daugumos Misijos narių pažiūros, kiek tai liečia Lietuvą.

Amerikos gyvenime, jie veikia priešingai. Jie gyvai dalyvauja politikoje ir aiškiai pasidalinę į partijas.

Misijos ko-pirmininkai — Olis ir Kumskis — geriausias pavyzdys. Pirmas — republikonas, antras — demokratas. Diskusijose apie republikonų ir demokratų partijas, jų ginčams gal nebūtų galo. Bet kiek tai liečia Lietuvą, juose dviejų nuomonių nėra. Lietuvos vadavimo darbe jie veikia sutartinai.

Tokia dvasia ir nusistatymas beveik visuose Misijos nariuose.

KUN. BAKŠIO LAIŠKAS

Tuo metu, kai Amerikos Lietuvių Misija savo darbais kaskart randa didesnio pritarimo mūsų visuomenėje, Kongrese ir spaudoje, tai Amerikos Lietuvių Taryba, savo tarpe viešai pradeda skaldytis.

Pradžią tam davė šaukiamas kongresas Chicagoje.

Kunigas Bakšys iš Rochesterio, ALT rėmęs ir darbu ir pinigais, paskelbė viešą laišką, kuriame jis ALT pareigūnams, tarp kita ko, pastebi:

"Trumparegiškai pasirinkote vietą ir pritaikėt vien kongreso skelbėjų patogumui, nieko neatsižvelgdami nei į daugumos lietuvių norus, ir ar politiniu atžvilgiu tikrai tinkama vieta...

...Jus kalbate apie 'vieningumą,' bet aš nematau jau pačioje pradžioje to vieningumo ženklų dvasios. Kam ir kokiais sumetimais dar veidmainiauti?"

Nemažesnio pasipiktinimo jaučiama ir kituose Tarybos nariuose, kurie nuoširdžiai nori, kad seimas TIKRAI būtų visuotinis ir kad jis įvyktų Washingtone.

Bet vietoj patenkinę savo žmonių reikalavimus, nekalbant apie plačiosios visuomenės pageidavimą, ALT "trys didieji," sutartinai meluodami, aiškinasi, kad jie negalėję Washingtone gauti vietos... Neturėdami pažinčių, nei santykių su reikalingomis įstaigomis, aišku, kad jie nedrįsta pasirodyti kitur, kaip tik Chicagoje.

Jeigu dar abejojama, kas kaltas dėl Amerikos lietuvių nevieningumo, tai užtenka pasiskaityt Naujienų redaktoriaus atsakymą į Misijos pasiūlymą bendrai akcijai Washingtone.

Naujienų redaktorius rašo:

"...tas laiškas yra visai ne 'draugiškas.' Jisai atakuoja (?!!) Amerikos Lietuvių Tarybos šaukiamą Chicagoje Amerikos Lietuvių kongresą..."

Į tai galima tiek pasakyti:

Juo greičiau Amerikos lietuviai nusikratys tokiais asmenimis, kurie sąmoningai, egoįstiniais sumetimais, sabotažuoja Lietuvos vadavimo darbą, juo bus geriau visiems.

IR SMUKLĖJE VENGIAMA KOLIOTIS

Bet... Grigaitis koliojasi laikraštyje

Neseniai P. Grigaitis, atsakydamas T. J. Kučinskui į jo straipsnį, įdėtą Vienybėj, vietoj nurodęs jo klaidingumą, atsakė jam trumpai ir storai: "Nesąžiningo melagio šmeižtai."

Aš su T. J. Kučinsko straipsniu taipgi nesutinku, bet nematau jame jokio šmeižto. Jis jame pasakė tikrą tiesą, tik jis klydo teikdamas didelės vertės tam, kad Michelsonas atidavė Keleivį (spaustuvę ir laikraštį) socialistams dykai, nors, kaip Kučinskas sako, jam buvo siūlyta už tai ne jo pažiūrų žmonių dešimts ir net penkiolika tūkstančių dolerių. Tai buvo klaidingiausias žingsnis, kokį jis galėjo padaryti. Jis atidavė savo turtą vaikams, kurie nežino ką daro, kur eina ir ko nori. Jei jis ir turėjo gerų norų, tai vis dėlto nepatarnavo geriems tikslams.

Taigi, Grigaitis, atsakydamas į jo straipsnį, galėjo tik nurodyti straipsnio peiktinas puses ir iš to daryti tinkamas išvadas. Jis gi vietoj to uodegą laužiamo ožio balsu sušuko: NESAŽININGO MELAGIO ŠMEIŽTAI!

Tai netiesa. Jis nėra jokis melagis. Mudu su juo anais geraisiais Hooverio "Prosperity around the corner" laikais prie vienos krosnies šildėmės ir ten turėjome progos vienas kitą pažinti.

Taip. Jis daro klaidų, kaip ir kiekvienas žmogus, neišskiriant Grigaičio. Bet jis ne melagis. Jis turi daug gerų pusių. Jis negeria, nerūko ir nelošia kortomis, kauliukais, nei arkliukais, ko negalima pasakyti apie Grigaitį ir daugelį kitų mūsų brolių lietuvių. Viena silpna jo būdo pusė, tai — begalinis ieškojimas teisybės. Jis sėdi užsidaręs vienas savo kambary ir spokso į laikraštį, ar knygą, vis teisybių ir žinių ieškodamas ir jas suraleš, rašo savo įspūdžius, kurie dažnai neatitinka tikrenybei, ir siunčia laikraščiams juos paskelbti. Ir, ve, šitais spūdžiais jis padaro skaitanius jo straipsnius savo priešais.

Čia tenka pastebėti, kad tas pats likimas ištinka kiekvieną teisybės ieškotoją. Ir tai naturalu. Jei užmini kam nors kojų tyčia, ar netyčia, tai jis susiraukia, nes jam skauda. Bet doras žmogus, pamatęs, kad jis pats pasipynė jam po kojų, nukenčia skausmą ir tyli.

Bet Grigaityje to nėra. Jis apšaukė T. J. Kučinską nesąžiningu melagiu, neparodęs jam, kad jis meluoja. Gi jis kaipo teisių daktaras, gera žino, ar bent turėtų žinoti kad civilizuotame gyvenime negalima primesti kam nors kokia nors kaltę, neįrodžius kad jis yra kaltas. Grigaitis betgi, kaip tik tai padarė.

Bet jis padarė ir kitus niekus. Apšaukęs T. J. Kučinską nesąžiningu melagiu, jį šoko kaltinti kitus — Tysliavą, išmėtinėdamas jam, kad jis tą Kučinsko straipsnį įdėjo į savo laikraštį ir kam jį deda p. Tysliavienės straipsnius, kuriuose ji, vesdama mūsų visuomenės darbų chroniką, daro savo pastabas apie žingsnius tų žmonių, kuriems jis, Grigaitis, imponuoja.

Tas kvepia cenzūra, kuri veda į tamsą. Žmonės laiko žiburį iškeltą, kad visur būtų matyti ir nereikėtų klaidžioti, o jis vožia jį po sėtuvu, kad būtų tamsu ir kad niekas nematytų jo darbų.

Jis Kučinskui nupasakoja gražią pasaką: "Naujienas kaip valdė, taip ir tebevaldo bendrovė, kurios reikalus veda dalininkų renkama direkcija, didelėje savo daugumoje sudaryta iš žmonių, kurie Naujienose dirba — redakcijos štabo narių, administracijos bei raštinės tarnautojų ir įvairių spaustuvės departamentų darbininkų," sušukdamas — "Jeigu tai nėra demokratija, tai kasgi yra demokratija!"

Ne. Tai ne demokratija. Jomanto bylos teismuose su Naujienų direkcija to nepasako. Ir tik ačiū tam, kad Jomantas mirė, nesuvedęs savo sąskaitų su Grigaičiu ir jo draugais, ar, kaip Kučinskas sako, su jo klika, Grigaitis turi dabar progos girtis, kad ir su staliniška demokratija.

Jomantui mirus, Strazdas turėjo trauktis iš Grigaičio demokratijos, nes jis atsistojo prieš Grigaitį ir susidėjo su spaustuvės departamentų darbininkais."

Strazdui išnykus iš Naujienų "abrozėlio" ir susidėjus su "avorščiais" tuo tikslu, kad įvus progos gražių žodelių pasakyti savo buvusiam draugui Grigaičiui, Juozas Mocus, "spaustuvės departamento darbininkas," pradėjo erkšlenti ir prašyti mane, kad aš juos, tuos "departamento siratas," užtarčiau prieš redakcijos štabą.

Taigi, tejsių daktare, mielas Pijau, pasakyk man: Ar tai yra demokratija?

Juozas Laukis.

EUROPOS SUSPROGDINIMAS

Dar apie Lipmanno "Atlanto bendruomenę"

(Atkelta iš 1 pusl.)

Sovietiškoji ūkio sistema smarkiai skiriasi nuo "Atlanto sistemos". To, turbūt, neginčytų nė Atlee, jau nekalbant apie prez. Trumaną ar Byrnes. Tų dviejų sistemų organiškas bendradarbiavimas nebuvo ir nebus įmanomas. Jos gali veikti tik atskirai, savo zonose. Kas lieka iš "Europos Atlanto", atėmus Rusijos valstybinio kapitalizmo ir autarkinio ūkio erdves? Moderninėj istorijoj Europa dar niekad nebuvo taip ūkiškai suskaldyta, išparceliuota (jau nesakau: — sugriauta) ir išstatyta ekonominių zonų beprotiškoms izoliacijoms, kaip dabar, kaip ateityje..., jei Europa tikrai būtų ilgesniam laikui į du blokus perpiauta.

Tiesa, yra žmonių, kurie ir šiandien nuoširdžiai mano, kad yra įmanoma vesti su Rusija normalūs ūkiniai mainai. Tokiems nieko neįrodysi. Ypač, jei jie patys dar negavo pogos įsitikinti, kaip visuomet sovietų eksporto politika būdavo pajungiama bendrosios antikapitalistinės politikos tikslams kituose kraštuose.

Palikti "Atlanto bendruomenės" narius, prikibusius prie Eurazijos pusiasalių ir tuo būdu išstatyti juos nuolatiniams ūkiniams konfliktams su jų naturaliuoju užnugariu, ilgainiui neišvengiamai reikštų arba skurdą arba naują karą. O kalba, kad tas "Atlantas" tai — pastovios taikos garantija...

Sritys ir civilizacijos

Kodėl Graikija ir Luksemburgas yra geriau apginamos, priklauso prie Atlanto saugumo sistemos, o Jugoslavija ir Austrija — nebepriklauso, o būtent priklauso Rusijai? Dar nė vieno rimto stratego neteko girdėti šitaip tvirtinant. Bet net nestrategui aišku, kad šitoks tvirtinimas yra absoliučiai be jokio pagrindo ir senso. Kaip tik šio karo praktika parodė, kad nei Luksemburgas, nei Graikija nebuvo apginti, puolant juos iš kontinento širdies. Ir lygtyčia Jugoslavija ryškiausiai gelbėjo prieš tokį puolimą lai kytis. O kad Austrija sudarė vieną iš strateginių europinės arenos raktų, tai visuomet buvo aišku vokiečiams, rusams, italams ir prancūzams, tik Lipmannas dosnia ranka Austriją atiduoda vieniems rusams (praktiškai tuo tarpu jos atiduota tik pusė, kaip ir Vokietijos)...

Pasaulį dalinti į sritis lengva — jis pats yra pasidalinęs. Ir idėja nenauja. Čilietis prof. A. Alvarez tuoj po ano karo skelbė kontinentų bendradarbiavimo idėją, kontinentų ar bent regionų, kurie sudaro dvasiškai, civilizaciškai, morališkai, ūkiškai ir psichologiška artimų tautų jungtinius. Tai labai rimta idėja, ir jos šansai dar neatrodo palaidoti.

Bet Lipmannas Europą perpiauna, kaip mėsininkas veršį į dvi dalis. Arba tiksliau: — jis nuo veršio nupiauna galvą, kojas, uodegą, kitas galūnes ir sako: čia "Atlanto bendruomenės" tinkami nariai. O kas lieka, liemenį, stuburą, vidurius ir žarnas padeda atskirai ir sako: čia "Bizantija", taigi čia bus Rusijos "strateginė zona"...

Taip dar niekas niekad Europos neskirstė, ir toks paskirstymas neturi jokio rimtesnio pagrindo. Genevinė Europa tuo atžvilgiu buvo neabejotinai geriau, nors toli gražu nepavyzdingai, pasiskirsčiusiai. Rusija buvo —savas, uždaras pasaulis, nes jis esmiškai skyrėsi viskuo nuo Europos. Europa sudarė maždaug bendro lygmenio idėjinę, psichologinę ir dvasinę bendruomenę (kaip ir likusis civilizuotas pasaulis). Išsiskyrė iš jos vėliau tik Vokietija ir Italija, įsivedusi tironiškus režimus ir tuo būdu metodų atžvilgiu tarsi priartėdama prie Rusijos.

Tada betgi pasibaigė Europos vienybė, ir prasidėjo karas. Pradžioje žodžiais, paskui — visais baisiaisiais ginklais. Šios votys šiandien radikaliai išpiautos. Galima būtų prileisti, kad gerai prižiūrimi Europinės šeimos ligonys pagis.

Bet štai — visa Europa perpiaunama perpus. Dešimt tautų, prieš jų valią ir norą, ypatingų aplinkybių dėka atiduodamos, iš oro arba iš vidaus (Jugoslavija) užimamos — Sovietų Rusijos kontrolei! Atiduodamos visai svetimai civilizacijai, svetimai kultūrai, svetimai moralei, įstatymams, papročiams, svetimom teisės ir žmoniškumo sąvokom, svetimai politinei, socialinei ir ekonominei santvarkai.

Ir tai vadinama... tikslingu pasiskirstymu strateginėmis ir kitokiomis zonomis. Kad "giliau" atrodytų, prašnekama apie lotyniškos civilizacijos ir Bizantijos zonas. Nieko nėra sauvališkesnio, kaip šitoks dirbtinis, pražūtingas, atskiroms tautoms, visai Europai ir didžia dalimi visam pasauliui kenksmingas nepagrįstas, stačiai dangaus kerštо besišaukiąs kontineneto išporceliavimas.

Ir, kaip kalbama, tai jau buvo padaryta Teherane. Lipmannas, matyt, buvo informuotas, nes jis tada rašė apie "Atlanto bendruomenę"...

Du "lopšiai"

Lipmannas tiki, kad pasaulinė gera santvarka bus tik tada, kai ji bus suorganizuota iš stambių regionų ir susigrupavimų, ne vienos tautos, bet visos tautų grupės civilizacijos lopšių.

Teorija įdomi, ir ją galima ginti.

Bet nereikia kalbėti tuščiai ir konstruoti rūmus tik ant popierio...

Kokios civilizacijos "lopšys" yra Rusija, kuriai anglosaksai dabar suteikė pačiai vienai teisę turėti savo "sistemą"?

Rusija nėra viena tauta,— o daugybės tautų kalėjimas. Tat daugelis žino. Ir ne vien nuo Stalino, bet ir nuo carų laikų.

Rusija neturi vienos ir vieningos civilizacijos. Ji tik iš dalies tebuvo Bizantijos paveldėtoja. Bet pati Bizantija — niekad nebuvo Rusija! Carų Rusija per devynioliktą amžių smarkiai "vakarėjo", artėjo prie bendros europinės civilizacijos, bet ji suspėjo paliesti tik viršūnes. Bolševikų revoliucija viršūnes išnaikino. Liko primityvių tautų ir azijatų masė, kurią ėmėsi dresiruoti beveik internacijonalinis materialistiškai, marksistiškai - leninistiškai išsiauklėjęs mišinys. Tas darbas buvo atliktas žiauriausiomis ir smurtiškiausiomis priemonėmis. Tai buvo pavadinta — "asocialistine kultūra", net "komunistine demokratija"....

Ką tai bendro turi su.., Bizantija, ar su "istorinės civilizacijos lopšiu? Šita visa rachitinė civilizacija dar pati tebėra lopšyje!

Ir Lipmannas mano, kad "Atlanto bendruomenė", su šituo "lopšiu" bendradarbiaudama, išlaikys pasaulyje patvarią taiką?

Jei jis ir panašiai galvojantieji nepatingėtų sugaišti kelias dienas ir atidžiai perskaitytų Markso "komunistų manifestą" ir ypač pagrindinius Lenino veikalus su Stalino komentarais, jis vien jau iš teorijos įsitikintų, (įsitikinti praktiškai jam reikėtų kokius metus ne tūristo teisėmis Rusijoj pagyventi), kad šitas "lopšys" yra — viso likusio pasaulio sprogdinimo, destruktyviausių, antihumaniškiausiųjų ir jų, planų, užsimojimų fabrikacijos lopšys.

Jis tada suprastų, kad tų dviejų civilizacijų bendradarbiavimas nėra galimas, nes koks gali būti bendradarbiavimas, kai naujoji "Bizantija" galvoja tik praryti ir pakeisti senąją "Romą"? Bendradarbiavimas su ja praktiškai veda prie josios stiprinimo, taigi prie kilpos nėrimo ant savo paties sprando. Demokratijų naivumas, geraširdiškumas ir kvailumas yra pirmieji bolševizmo pradėjėjai. Europoj jei einama prie to, kad "demokratu" begalėtų vadintis tik komunistas, o kas ne toks — tas "reakcijonieruis" ar "fašistas". Pasiklausykite balsų iš Balkanų, — kaip iš ten visi šiknosparniai pasaulį pradėjo mokyti "demokratijos"...

Pasaulio išsprogdinimo ir destruktyvinių planų lopšį, reikia arba izoliuoti, atskirti, kaip jis buvo jau per 25 metus (bet tai sunkus ir ne visai tikslus uždavinys — izoliuoti šeštadalį žemės rutulio!), — arba Europos ir pasaulio taikos, pastovesnės taikos ir ramesnės ateities vardan dėti pastangų jį transformuoti, pakeisti, daugiau priderinti prie bendrojo Vakarų civilizacijos lygio, neleisti jam užsidaryti, bet pralaužti jo duris, kaip kadaise amerikiečiai laužė Japonijos izoliaciją, ir vienu ar kitu būdu pašalinti gresmę, kuri nuolatiniais konfliktas slegia ir nuodija dabar visos Europos atmosferą.

Smegeninė fantazija

Šiandien visiškai aišku, kad "Atlanto bendruomenės" rūmai atsirado per karą, vadovaujantis įvairiais strateginiais imperatyvais, bekombinuojant priemones išlaikyti savo pusėje raudonąjį rytų sąjungininką.

Sveikas protas atsisakytų tikėti, kad Churchillis ir Rooseveltas tikrai manė, jog jų planas būtų tikrai išganingiausias žmonijos ateičiai ir taikai.

Dabar Anglija ir Prancūzija siekia sudaryti sąjungą — pirmą laiptą į "bendruomenę". Kur sąjungos su Amerika? Su kitomis tolimomis valstybėmis? Ko verta be viso to ta "bendruomenė"?

Dar kažin kaip bus su anglų prancūzų sąjunga? Anglija ne palikę ligšiol Prancūzijos. Po pirmojo pasaulinio karo ji rūpinosi atstatyti Vokietiją, atsvarai prieš prancūzus ir rusus. Ji net labai ilgai favorizavo Hitlerį. Aišku, geografija diktuoja, kad tokia sąjunga dabar išsivystytų prieš rusų imperijalizmą. Bet ką su tuo bendro beturėtų "Atlanto bendruomenės" kortų namelis?

Iš viso tai — smegeninė fantazija, sukurta karo tikslais ir karo metu, neturinti nei logikos, nei sąlygų prigyti, — jeigu norima organizuoti pastovią, patvarią ir net "teisingą" taiką išeinant iš tokio Europos perpiovimo į dvi dalis.

Tai gal tiko per karą, propagandos ar gudravimo tikslais, bet šiandien tai — fantazija, ir dargi labai žiauri.

Lietuviai!

Atsiliepiu į kiekvieno lietuvio širdį, kraują ir savo tėvų meilę, kiek tos meilės pas kurį dar yra likę.

Prašau kiekvieno, kas tik gali, apsiimti ir ištesėti asmeniškai siųsti nuolatinę pagalbą kiekvienas vienam lietuviui tremtiniui, atsidūrusiam tragingoji padėtį kur nors Europoje.

Tokia tiesioginė asmeninė pagalba dabar yra galima, kada jau galima paštu siųsti siuntinius 11 svarų sunkumo ir paskirto didumo dėžutėse (tuo tarpu tik į Francūziją, Italiją, Šveicariją ir Belgiją).

Kiekvienas apsiimkite būti tik vieno žūstančio lietuvio gelbėtoju. Apsiimkite siųst kas savaite po vieną 11 svarų dėžutę, pripildytą koncentruoto maisto ir drabužių.

Aš tą darau. Prašau kiekvieno gero lietuvio tą patį daryti. Aš nepasitikiu — ir kas gali pasitikėti? — bent kokiais organizuotais fondais. Aš nepasitikiu politikieriais, kurie monopolizuoja šelpimo darbą (biurokratų naudai) ir draudžia širdingiems nualintos žmonijos draugams teikti tikrą pagalbą kur ji yra reikalingiausia. Dabar, kada kelias paštu dalinai yra atsidaręs, mes turime jį pilniausiai išnaudoti.

Kas apsiimate tą daryti, atsiliepkite. Adresus kam jūs siųsite siuntinius, kiekvienas po vieną, galite gauti iš manęs, o taipgi iš VIENYBĖS redakcijos. Nieko nesiųskite nei man, nei kam kitam Amerikoje persiuntimui. Siuskite patys tiesiai jūsų šelpiamam žmogui ar šeimai Europoje, kurio vardą ir adresą jus turėsite. Tik taip mūsų pagalba tikrai pasieks žūstančius Europoje mūsų brolius lietuvius. Dar neturime daug tremtinių adresų, bet tikimės jų gauti nuolat daugiau.

Dabar žiemai užeinant, turime skubėti.

Atsiminkite, Europoje žūstančių lietuvių yra gal didesnis skaičius, negu geriau gyvenančių lietuvių Amerikoje. Jeigu kiekvienas mūsų iš čionai nešelpsime kurio nors vieno lietuvio tenai, mes nebūsime atlikę savo broliškos pareigos.

Vienok tuo dar negali baigtis mūsų pareigos. Lietuvos tremtiniai negalės amžinai gyventi iš mūsų pašalpos. Mes galime išsaugoti nemažą jų skaičių nuo bado ir mirties per šią žiemą ar per metus laiko. Bet didžiumai likusių nuo mirties nėra ir nebus vietos Europoje. Juk milijonai vokiečių yra ir bus iškeliami iš Lenkijos, Prūsijos ir Čekijos į vakarus, į tas pačias vietas kur lietuviai subėgo. Lietuviai ten yra nepageidaujami, su laiku bus nekenčiami ir gujami. Be abejo didelei jų didžiumai yra skirta mirtis. Jiems karas yra nepasibaigęs, ir tikrai jie nesulauks tos dienos, kada jie galėtų grįžti į Lietuvą. Niekas to jiems nežada. Tiems "didiesiems" pragarams išnaikinimas dar keleto milijonų žmonių yra niekniekis. Jie žino, kad jie tuos pabėgėlius lietuvius, lenkus, rusus, rumunus yra paskyrę mirčiai ir išnykimui, ir jie nepakels piršto jų būties aprūpinimui. Laikinai pašerti mirštančius koncentracijos stovyklose pabėgėlius — tai viskas, ką Amerikos politikieriai ketina duot jų politikos nelaimingoms aukoms — ir tai dar su dideliu pavydu. Taip pašerti, jie bus palikti išmirimui. Iš kitos pusės, mūsų pabėgėliams grįžti Lietuvon taip pat reiškia mirti — tik daug greičiau.

Bentgi mes "savieji," negalime pasitenkinti laikinu papenėjimu mūsų brolių, teroro išvytų iš Lietuvos, kuriems mirtis žiūri į akis iš abiejų "demokratijos" pusių.

Laikinai palaikydami juos gyvais, mes privalome rasti ir parūpint jiems vietą, kur jie galėtų apsigyventi, sau duoną išsiauginti, ir nežūtų lietuvių tautai. Vietos jiems nėra ir nebus niekur kitur kaip tik Amerikoj, ir tai ne Amerikos miestuose, ne industrijoj, bet ant Amerikos žemės, ūkiuose. Industrija yra pragaras, kur naikina žmogaus asmenybę, tautas, ir žmoniją. Ir lietuviai gali būti lietuviais tiktai kaipo ūkininkai.

Mes susiduriame su tuo faktu, kad Amerika, ypačiai U. S. A., tapo didžiausių pavyduolių šalis. Šiandien čia jau yra pakeltas didžiausias riksmas iš legionierių, unijų ir visų ku-kluksų pusės, kad neįsileisti ateivių. Ir tas taip bus. Kada žmonijai verktinai reikia tuštesnių vietų žmonių sutilpimui ir kada tokių vietų yra tik Amerikoj, Amerika pasiliks po ginklu tik tam, kad neįsileidus čia naujų ateivių. Taigi čia mes negalime rasti palankių mums ausų, ir bergždžia mums būtų čia ką nors šiame reikale daryti.

Yra vienok Amerikoje laisvesnių šalių. Štai Kanada nesipurto ateivių. Kaikurie Kanados politikieriai net kalba, kad gauti daugiau ateivijos Kanadai esą būtinai reikalinga. Kur-gi ne! Kanadoj didžiausios tuštumos. Vien tik ant tuščios žemės arti esamų geležinkelių Kanadoj galima tuojau apgyvendinti ant ūkių vieną milijoną šeimų arba ne mažiau kaip keturis milijonus asmenų. Su laiku Kanadoj bus vietos ir šimtui milijonų žmonių — ant ūkių, ne industrijose. — Vietos mūsų broliams būtų galima rasti taipgi Mexikoj, Brazilijoj, Argentinoj.

Neprivalu mums prašyti malonės ar dovanos iš Kanados ar kitų šalių politikierių. Kanados valdžia taip jau, nors gal ne taip lygiai, yra prasikaltus prieš lietuvius, kaip ir kitos valdžios. Tuo žvilgsniu mes turime pagrindo reikalauti, o ne prašyti. Bet mes ir su pamatuotais reikalavimais netoli važiuosime, jei patys sau reikalavimų nestatysime. Juk ir Amerikos lietuviai su visais savo politiškais laikraščiais yra baisiausiai prasikaltę prieš lietuvių tautą. Per penketą metų jie išsijuosę dirbo, gelbėdami lietuvių tautos žudytojams ir nuduodami, kad jie nesupranta ką daro. Juk ir šiandien dar jie visi tebeletena vergų ir valdžios pataikūnų balsais.

Mes turime sukelti didelius pinigus užpirkimui žemės, kur galėtume apgyvendinti mūsų brolius paskirtus mirčiai Europoje. Kuo Amerikos lietuviai žudė savo tautą, tuo dabar jie turi savo prasikaltimą išpirkti. Mano rankos nėra suteptos mūsų brolių krauju, vienok aš esu pasirengęs aukoti viską. Aš žinau taip darys visi tie lietuviai, kurie aukojosi ne karui, bet taikai. Apie tuos, kurie noroms ar nenoroms pirko karo bonus, išreiškiu pasitikėjimą, kad jie tų pinigų išsižadės, nes tai pinigai, kuriais buvo padėta lietuvių tauta beveik galutinai pasmaugti. Tie pinigai dabar turi būti paaukoti naujos Lietuvos žemės užpirkimui, kad išgelbėjus mūsų tautiečius nuo tikros mirties, kurią jiems politikieriai yra nuskyrę

Apie tai dar tikiuos prabilti gal ne vieną sykį. Rengkitės prie didesnio darbo.

O tuo tarpu kiekvieno prašau — apsiimkite asmeniškai siuntinėti siuntinius mūsų broliams Europoje — nuolat, kas savaite, kad jie per šią žiemą visi neišmirtų.

Broliškai jūsų,

KL. JURGELIONIS

Čekoslovakija panaši į 1940 metų Lietuvą

Šiomis dienomis laimingu ir stebuklingu būdu į vakarų alijantų pusę pavyko paspruk ti vienam lietuviui iš Čekoslovakijos — Pragos miesto.

Tas jaunuolis yra sūnus vieno Lietuvos karininko, kurį bolševikai 1941 m. deportavo iš Lietuvos į Sibirą. Sūnus ne benorėjo dar kartą patekti į savo tėvo žudikų rankas. Praėjusiais metais jis bėgo iš Lietuvos ir pateko į Čekoslovakiją — Pragą, kur vis dėlto šį pavasarį buvo priverstas sulaukti raudonosios armijos "išvadavimo." Jis išgyveno Pragoje "kaip ant adatų" ligi š. m. rugpiūčio mėnesio pabaigos, po ko jam pasisekė pasiekti Vakarus.

Jaunuolis savo akimis matė ir pažino Pragos bei apylinkių naująjį gyvenimą, raudonajai armijai ir čekų padugnėms jį diriguojant. Jis pasakoja, kaip žmogus, nubudęs iš klaikaus sapno, kaip išsigelbėjęs jis iš persekiotojų nagų...

— Trumpai kalbant, — pasakoja jis, — dabartinė Praga ir Čekoslovakija dabar atrodo visiškai taip pat, kaip Kaunas, Vilnius atrodė 1940 metų rudenį, kada pas mus pradėjo šeimininkauti raudonieji ir "susipratę liaudies sūnūs."

Labai daug areštų, nuteisimų ir sušaudymų už bendradarbiavimą su vokiečiais Būtų nieko, jei būtų ieškoma tik tikrų nusikaltėlių. Bet dabar — visas kraštas pergyvena teroro nuotaiką, nes raudonieji naudoja progą sunaikinti ta priekabe visus jiems nepatinkamus asmenis. Iš tikrųjų, čekijoj prie vokiečių visos be išimties pramonės, prekybos, ūkio amatų ar administracijos įstaigos buvo vokiečių vadovaujamos. Tad jei kas betką dirbo, jį galima apkaltinti "bendradarbiavimu su okupantu" ir sunaikinti. Piknaudojimui nėra galo.

Sovietų kariuomenė dabar mažėja, ypač iš Pragos. Raudonarmiečiai buvo ir tebėra krašto gyventojų, ypač moterų pabaisa. Grobimai, pasikėsinimai, užpuldinėjimai, brangenybių ir ypač laikrodžių atiminėjimai buvo nuolatinis reiškinys. Nė viena moteris vakare nedrįsdavo pasirodyti gatvėje.

Čekai ima atsikvošti. Raudonuosius jie pradžioje tikrai nuoširdžiai ir džiaugsmingai sutiko, kaip išvaduotojus nuo nacių. Bet užteko kelių dienų, kai sočiai atsikando naujaisiais "išvaduotojais." Dabar nemato išeities: norėtų būti savarankiškais, bet jaučia, kad negali ir kad būtų pavojinga atvirai siekti nusikratyti raudonųjų ir savo "liaudies sūnų" užmesto tinklo. Daug kur didelis nusivylimas. 80% visų pragiečių norėtų... — emigruoti, nesvarbu kur ir kaip, kad tik amžinai neatsidurti į "respublikinių seserų laimingą šeimą."

Pragiečiai atvirai kalba, kad prezidentas Benešas, pajutęs, jog yra tik sovietų ir savo raudonųjų "sūnų" belaisvis, jau du kartu norėjo atsistatydinti.. Bet Stalinas vis dar "nepriima" jo demisijos, ir dėl savo politikos nepasisekimų senukas yra ne tik skaudžiai susikrimtęs, bet visiškai sumenkęs. Jis mato, kad čekų ir sovietų raudonieji tik šaiposi už jo nugaros ir tik jo garbingu vardu "valdo išvaduotąją Čekoslovakiją."

— O! kaip aš esu laimingas, pas jus patekęs, — kalba mūsų lietuviukas. — Jaučiuosi lyg iš naujo gimęs ir kad gyvenimas vėl turi man nors šiokią tokią prasmę...

Atpasakojome jo žodžius be pagražinimų ir aiškinimų. Juk ir be to — viskas aišku!

Tai yra —

Pataikavimas smurtams!

Tai smurtų užgyrimas. Tai tarptautinio banditizmo ir gangsterizmo sufrizavimas ir atvedimas į padorių žmonių kompaniją. Jeigu Lipmannas sakosi negalįs aprėpti 60 valstybių, tai argi dėl jo ir jo įkvepėjų malonumo turi būti atiduota į vergiją 10 valstybių? Ar tada tai jau "palengvės" taikos organizacija pasaulyje? Ar noras išbraukti tris Baltijos valstybes iš gyvųjų tarpo "palengvins" pasauliui susitvarkyti, ir ar Sirija ir Libanas "prisidės" prie "lopšinės" taikos santvarkos nulipdymo?

Europos suskaldymas zonomis, kaip tai padaryta dabar, yra — Europos išporceliavimas. Bet Europa buvo ypatingas tautų ir kultūrų sąvokos kūrinys. Tai vis delto... bent tuo tarpu dar ji — civilizacijos lopšys. Ji nesiduoda paprastai išskaidoma. Jos suskaldymas kažin tik ar neprilygs — atomo branduolio skaldymui, iš kurio atsiranda tokia milžiniška ir baisi energija.

Šitaip skaldant Europą, rezultatas bus dvejopas: arba tai tik manevras, besiruošiant naujam karui, taigi vėl sprogdinimas. Arba beviltiškas graibstydamasis už Eurazijos pakrančių, norint ko ilgiau nutęsti laiką, kol Maskva "Atlantus" sugrūs į Atlantą.

O Maskva dabar stengsis laukti. Ji bus "taikinga" gal visą dešimtmetį. Jai reikia sutvirtėti, moderniškai, t. y. atomiškai apsiginkluoti... Už tat smarkiai veiks kompartijos.

Tik vėliau atsivers tikroji Lipmanno bei jo įkvepėjų fantazijų drama. Ir pasaulis vertins, ką jam kadaise padovanojo Teheranas, Jalta, Potsdamas ir galbūt... šiandieninis Londonas.

— Prezidentas Trumanas pareiškė, kad žmonija eisianti į pragaištį, jeigu nebus įkurta pasaulinė taikos organizacija.

1886 1946

Jubiliejinis Vienybės Koncertas

JAU LAIKAS RUOŠTIS ŠITAM ISTORINIAM ĮVYKIUI

Šešiasdešimts metų, kai Vienybė tarnauja savo skaitytojams, kai gina lietuvių tautos ir lietuvių amerikiečių reikalus, kai kovoja dėl švenčiausių savo tautos teisių — Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

VIENYBĖ ĮKURTA 1886 M. PLYMOUTH, PA.

Šiai svarbiai šešiasdešimties metų Vienybės įsikūrimo sukakčiai paminėti, ruošiamas didelis, įdomus ir turtingas savo programa koncertas, kuris įvyks —

1946 m. Vasario 24 d.

Labor Lyceum Salėje

947 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y.

RUOŠIAMAS SPECIALUS JUBILIEJINIS VIENYBĖS NUMERIS

LIETUVOS DIENA PIETŲ AMERIKOJE

Artėjant mūsų tautos likimo dvyliktai valandai, lietuviai išeiviai pajuto didžią savo atsakomybę tarti žodį už brolius, kuriems Tėvynėje žiauriai atimta spaudos, žodžio ir veikimo laisvė. Dar niekad Pietų Amerikos lietuviai nebuvo taip susirūpinę Lietuvos laisvės byla, kaip istoriniame suvažiavime Buenos Airese rugsėjo 9 dieną.

Lietuvai išlaisvinti Centro Argentinoje pastangomis, Ministrui Dr. K. Graužiniui remiant ir globojant, buvo surengta įspūdinga Lietuvos Diena, kurios atgarsiai nuskambėjo po platųjį pasaulį. Toks lietuvių patriotų nuoširdumas, vieningumas ir dosnumas P. Amerikoje pasireiškė bene pirmą kartą.

Giedrų australinio pavasario sekmadienio rytą lietuvių Aušros vartų išpuoštoje bažnyčioje įvyko pamaldos už Lietuvą. Buenosairiečiai, dviem autobusais atvykę berisiečiai, svečiai iš Rosario pripildė visą erdvią bažnyčią. Dalyvaujant Lietuvos Ministrui su Ponia, buv. konsului, p. Jurgiui Kučinskui su žmona, Pasiuntinybės sekr. p. A. Grišonui, kviestiniams svečiams, laikraštininkams ir lietuvių kolonijos Argentinoje veikėjams, didis lietuvių draugas arkivyskupas Dr. J. Aragone atlaikė mišias ir pasakė pritaikytą žodį. Jis apgailestavo, kad ir patrankoms nutilus ne visos tautos gali džiaugtis taika, nes gi jos nėra ir negali būti ten, kur viešpatauja blogos valios žmonės, kur sąžinės piespauda, ištrėmimai ir ašaros. Jis padrąsino lietuvius nenusiminti, pasitikėti savo tautos dvasine didybe ir stiprumu ir teisingojo Dievo pagalba. Jautrūs, nuotaikingi Ekscelencijos žodžiai apie Lietuvos nelaimes daugelį net pravirkdė. Po pamaldų jau kieme arkivysk. Aragone, pamatęs kiek daug lietuvių, ypač vyrų jį lydi, dar kartą tarė šiltą savo susižavėjimo ir linkėjimų žodį. Šv. Cecilijos choras pasirodė vertu dainų šalies pavyzdžiu. Čia pat T. Marijonų vienuolyno patalpose buvo draugiški užkandžiai, į kuriuos buvo pakviesti visi bažnyčioje susirinkę žmonės.

Iškilmingas posėdis įvyko puošnioje miesto centre salėje Consejo de Mujere. Čia dalyvių susirinko kiek tilpo— arti tūkstančio. Po Argentinos ir Lietuvos himnų, Min. Dr. Graužinis plačiai nušviečia dabartinę Lietuvos būklę, mūsų tremtinių likimą, tuos dėsnius, pagal kuriuos turi būti atsteigta Lietuvos nepriklausomybė, kviesdamas visomis išgalėmis budėti ir veikti.

Dr. K. Graužinio kalbos santrauka čia pat Z. Juknevičiaus buvo pakartota ispaniškai. Perskaityti Urugvajaus, Braziljios, Kolombijos, Risarijos, Cordobos, Tukumano ir Berisso lietuvių sveikinimai su linkėjimais tėvų žemei kuogreičiausiai išsivaduoti iš aziatiškos vergijos. Urugvajiečiai, reikšdami savo pritarimą ir prisidėjimą prie Lietuvos Dienos prašė Lietuvos ministro P. Amerikai daryti visus galimus žygius Lietuvai išlaisvinti. Kolombijos lietuvių draugijos pirmininkas St. Sirutis sveikinimo rašte pabrėžia, kad akivaizdoje melagingos priešų propagandos mūsų pareiga yra kartotinai pasauliui pareikšti troškimus ir reikalavimus Lietuvos laisvės atgavimui. Kaipo viena iš geriausių priemonių yra panašių Lietuvos Dienų organizavimas, vieningai pasiunčiant pareiškimus demokratinių valstybių vyriausybėmis. Berisso lietuvių savišalpinės draugijos "Mindaugas" ir "Vargdienis" dėkoja už progą dideliame skaičiuje jiems dalyvauti šioje istorinėje šventėje, taip pat Berisso lietuvių tautinės visuomenės vardu ypatingai gražų sveikinimą atsiuntė Simonas Dulksnys. Salėje taip pat dalyvavo iš Rosarijos lietuvių atstovai.

Tuo būdu šį aktą galima laikyti tikrai visos P. Amerikos lietuvių patriotų pasisakymu. Raštu sveikino ir kai kurie užsieniečiai, Lietuvos draugai.

Šv. Cecilijos choras, gabiam muzikui V. Rymavičiui vadovaujant, pasirodė scenoje su rūpestingai paruoštu patriotinių, liaudies ir savo patiės kompanuotu dainų repertuaru. Darnios, švelnios, taip savos melodijos visus svajingai nuteikia, užgauna širdies ryšius su brangiaja Nemuno tėvyne. Ypač žavisi iš tolimesnių vietovių atvykę lietuviai.

Kaip tik šventės išvakarėse buvo gautas tarptautinės vaikams globoti sąjungos (Union Internacional de Socorro a los ninos) iš Šveicarijos pranešimas apie labai sunkią lietuvių tremtinių vaikų Vak. Europoje būklę, apie maisto, drabužių ir apavo stoką. Ši sąjunga turi būdų greitai vaikams padėti vaistais, vitaminais ir rūbais. Apie tai paaiškinus Lietuvos Dienos dalyviams, jų jautrus žmoniškumas tuojau pasirodė praktiškai. Pertraukos metu šiam tikslui padaryta rinkliava davė apie 700 pezų. Bažnyčioje tam pačiam reikalui surinkta 178 pezai. Ponas Ministras pranešė, kad lietuvių tremtinių vaikams sušelpti anksčiau jo žinioje surinkta 1000 pezų. Šitoks dosnumo reiškinys P. Amerikos lietuvių kolonijose retenybė.

BALF Argentinos Skyriaus pirmininko vardu J. Nakutis kvietė padaryti tremtiniams ir nuo bolševikų pabėgėliams Europoje plačią rūbų rinkimo talką. Šv. Kazimiero Seserys sutiko duoti patalpas ir prižiūrėti. Ponia L. Graužinienė stengiasi prie tarptautinės vaikams globoti sąjungos suorganizuoti lietuvių skyrių. Veikimas, tikimasi, turės gerų pasėkų, kolonijos lietuviai jau pradėjo aukoti rūbus ir apavą.

Su nepaprastu nuotaikos vienbalsiai priimti P. Amerikos lietuvių troškimai bei pakilimu buvo paskelbti ir prašymai apginti savo tautą nuo sunaikinimo ir atsteigti tikrai laisvą, nepriklausomą, demokratinę Lietuvą. Referentas K. Čibiras paaiškino, jog šios Lietuvos Dienos pagrindinis tikslas yra telegramomis ir memorandumu kreiptis į laisvų valstybių prezidentus ir vyriausybes sveikinant su karo pabaiga ir prašant paremti Lietuvos išlaisvinimo bylą. Jungt. Valstybių Prezidentui Trumanui telegramoje, tarp kitko, sakoma, jog "lietuvių tauta didžiai dėkinga Jungtinėms Valstybėms už Lietuvos pavergimo nepripažinimą ir tikisi, kad jai bus pritaikyti Atlanto Čartero dėsniai.

Verta pastebėti, kad Lietuvos Dieną išgarsino Buenos Aires spauda ir net trys radiofonai. Žymiausias P. Amerikos dienraštis "La Prensa" įdėjo ir ištisą reportažinį straipsnį, plačiai cituodamas Min. Graužinio kalbą, telegramas ir pažymėdamas, kad akte dalyvavo daug publikos. Populiarus rytinis "El Mundo" aprašymui uždėjo stambią antraštę: Lietuvai prašo, kad jų šalis būtų išlaisvinta iš dabartino pavergimo."

J. N.

MAYNE REID

RAITELIS BE GALVOS

ROMANAS

Kartu su visa šeima, neišskiriant nė kapitono Kasijaus Calchuno, kuris jau buvo pasveikęs, sėdėjo prie stalo ir linksmai šnekučiavo. Ir kaip tik tuo metu atvyko iš tvirtovės pasiuntinys ir atnešė komendanto adresuotą ponui Pointdeksteriui laišką. Komendantas rašė, jog visai galimas dalykas, kad indijonai netrukus pradėsią kautis su baltaisiais, nes vienas pabėgęs vietos gyventojas, seminolų vadas, Laukiniu Katinu vadinamas, esąs jam pranešęs, kad jis matęs komančių padermę šokant karo šokį, kuris reiškias rengimąsi į kovą.

— Nejaugi galima kiekvieno pabėgėlio prasimanymais tikėti? — tarė Luizė. — Juo labiau, kad Laukinis Katinas yra priešas ir baltųjų ir raudonųjų.

— Teisingi žodžiai, — patvirtino plantatorius. — Taip ir komendantas galvoja. Jis esąs įsitikinęs, kad tas dviveidis indijonas ilgai negalvos, ar su komančiais susidėti, kai bus tam patogi valanda. Dėl to turime būti atsargūs. Nors aš tikiu, kad arti nėra nei komančių, nei seminolų.

Šeimininko kalbą nutraukė senio Pompejušo įėjimas, kurs pranešė panelei Luizei, kad josios margis jau pabalnotas.

— Nori joti, Luize? — paklausė plantotorius kiek nustebusio žmogaus balsu. — Viena?

— Nesuprantu. Juk nebe pirmą kartą viena joju.

— Ir net jau per dažnai.

Dėl šių žodžių Luizės veidas paraudo ligi ausų. Nenumanė, ar tėvas jai ką primena, ar iškalba.

— Tau, tėveli, nenorint nejosiu. Bet žinok, kad ištisomis dienomis sėdėti namie negaliu. Čia tiek mažą žmonių ir taip nuobodu! Deja, nežinojau, kad Teksase teks šitaip gyventi.

— Aš tau nedraudžiu, tik neleidžiu joti vienai, ir žinok, kad yra tam svarbių priežasčių.

— Kokių, tėveli?—paklausė Luizė nustebusi.

— Ar dar nepakanka komendanto įspėjimo? — atsakė gudriai išsisukinėdamas Pointdeksteris. — Atmink, kad nėsame Lousianoj tarp kultūringų žmonių, bet Teksase, kur kiekvienam žingsnyje tyko laukiniai.

— O, aš niekados nejojau toliau kaip penkios mylios!

— Penkios mylios sušuko nusigandęs Calchunas. — Per penkias mylias galima susidurti su laukiniais dešimts kartų! Tėvas gerai daro, kad neleidžia tau vienai joti.

— Klysti, ponas Calchunai, jeigu manai, kad jodama su tavimi neturėčiau bijoti nelaimės. Jeigu, pavyzdžiui, užpultų mus kur komačai, mano mustangas žaibu lėktų, o tavo kumelpalaikė tik bėdos tau pridarytų.

Calchunas nutilo, Pointdeksteris gi dar kartą paprašė dukterį be Kasijaus arba Henriko nejoti.

(Bus daugiau)

JOHN V. BALTRUKONIS

INSURANCE & REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC

TEISINGAS, SĄŽININGAS IR RIMTAS PATARNAVIMAS SAVO TAUTIEČIAMS

81 FOREST ST., KEARNY, N. J.
Tel.: Kearny 2-3237.

JULIUS PAKNIS

REAL ESTATE & INSURANCE

Sąžiningas ir skubus patarnavimas visais namų pirkimo, pardavimo ir paskolų reikalais.

133 SEELEY AVE., ARLINGTON, N. J.
Tel.: Kearny 2-3249.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

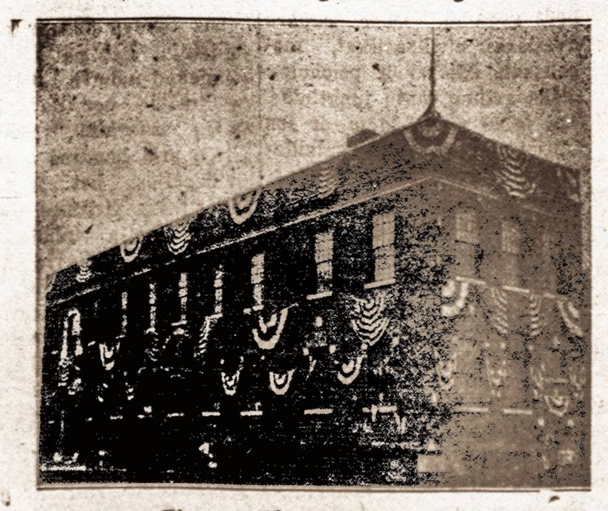

Pirmos rūšies lietuviška įstaiga
Juozas Zakarauskas, Manager
Salė susirinkimams, baliams, vestuvėms ir šiaip įvairiems pokyliams
280 UNION AVENUE BROOKLYN, N. Y
Stagg Street kampas Tel.: EVergreen 4-9672

LIŪDNOS ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Šiomis dienomis gavau tokio turinio laišką iš Lietuvos:

"Brangi sesute!

Dėkoju už tavo laišką. Man linksma, kad tu dar esi gyva.

Mes Lietuvoje jau nebevisi, kuriuos palikai išvažiuodama į Ameriką. Rusai paėme mano sūnų Povilą 13 metų amžiaus, ir išvežė į Kazastaną 1941 metais. Tėvelis buvo nušautas tais pačiais metais. Mūsų sesutė Verutė ir švogeris, buvęs Vilniaus policijos viršininkas, dingo iš po nakties.

Manome, kad žuvę, nes ir jų rūbai palikti. Dabar jų namuose gyvena kiti, o jų turtas konfiskuotas.

Brolio dukterys, Apolonija ir Birutę, išvežė į Rusiją.

Aš gyvenu viename name, kuris dar gali stovėti dvejus metus. Mūsų namas sudegė. Labai liūdžiu. Bet ar galima linksmintis tokioje padėtyje? Gal kada nors laikai pagerės.

Naujienų labai daug, bet kur čia jas visas parašysi...

Linkiu tau daug laimės.

Tavo sesuo Kotryna."

Gavusi tokį laišką iš Lietuvos, aš apsirgau. Kitame laiške, kurį taip pat neseniai gavau, parašyta tik 10 žodžių. Vokas, matyt, buvo komunistų atplėštas, nes gale užlipinta kortelė, rusiškai parašyta.

Dabar jau netekau vilties gauti laiškų iš kitų savo seserų. Galimas daiktas, kad ir mano paskutinioji sesuo ateityje gali būti užudyta. Atrodo, kad jie visi gynė Lietuvos laisvę, net ir jauni vaikai aukojosi, o tėvelis, 72 metų senukas užtai buvo nušautas.

Bet ar pasaulio dėmesis nukreiptas į mažas valstybes? Priešingai: mūsų žmonės atiduoti žiauriems mongolams barbarams kankinti. Kaip skaudu, kad mūsų pranešimų didžioji Amerikos spauda neskelbia. Žiaurieji komunistų veiksmai ir jų juodi darbai lyg sąmoningai slepiami.

Vienybės skaitytoja L. T.

MOTERŲ PASAULIS

Lietuvių Komitetas Italijoj peržiūri drabužius, gautus iš BALF. Lietuvių komitetą sudaro: kun. dr. Stankevičius — vicepirm. V. Lozoraitienė — iždin., dr. St. Girdvainis — Lietuvos ministras Vatikane ir komiteto pirm., dr. E. Karanauskas — sekr., ir kun. Pavalkis.

Majorė Albina Šimkiūtė grįžo iš Europos

Majorė Albina Šimkiūtė

Majorė Albina Šimkiūtė, WAC, per paskutinius dvylika mėnesių tarnavusi generolo Eisenhowerio SHAEF tremtinių skyriuje neseniai grįžo į Worcester, Mass., savo sergančios motinos aplankyti. Majorė Šimkiūtė gavo vieno mėnesio atostogas.

Savo darbą Albina Šimkiūtė pradėjo Londone, kur buvo paruošti visi planai liečiantys pabėgėlius okupuotose rityse. Vėliau, kartu su SHAEF, ji nuvyko į Paryžių, paskui į Frankfurtą ir tarnavo prie USFET.

Grįžusi iš Europos, Albina Šimkiūtė labai daug papasakojo apie Europos tremtinius. Kadangi visi planai iš anksto buvo paruošti, tai grąžinimas tremtinių į savo namus iš koncentracijos lagerių gavykusiai ėjo. Majorė Šimkiūtė iš Buchenwald ir Dachau išvežė 535 vaikų grupę į Paryžių ir Normandiją, kur prancūzai juos pasiėmė į savo globą. Net ir vaikučiai buvo vokiečių kankinami, pasakoja, Šimkiūtė.

Kai Europos karo pabaiga buvo oficialiai paskelbta, majorė Šimkiūtė buvo tuo metu Paryžiuje. Ten ji matė neišpasakytą džiaugsmą. Ji taip pat lankėsi Romoje ir kartu su amerikiečių grupe turėjo audienciją pas popiežių.

Iki karas pasibaigė, Šimkiūtė sako, visur buvo pavojinga, ypač Londone, kur ji gyveno. Betgi, prie visų sunkumų reikėjo priprasti.

Prieš išvykdama į Ameriką, ji turėjo progos dalyvauti vienoje lietuvių pabėgėlių stovykloje. Lietuviai tremtiniai apsidžiaugė patyrę, kad ji moka lietuviškai kalbėti ir supranta jų padėtį. Tremtiniai jai padovanojo lėlę, aprengta tautišku kostiumu, parvežti jos motinai.

Albina Šimkiūtė, giliai užjausdama lietuvius tremtinius, pasakoja, kad ten daugiausia yra profesijonalai, — gydytojai, mokytojai, kunigai ir kiti. Visi jie nori laisvai gyventi, taip kaip mes gyvename Amerikoje.

— New Yarke mirė žinoma ispanų šokėja Argentinita.

— Į San Francisco atvyko 555 australietės, Amerikos karių žmonos, su 201 vaiku.

Skaitykite ir platinkite Vienybę, geriausią Amerikos lietuvių laikraštį, kurio prenumeratą kaštuoja mažiau, negu centą į dieną.

Lietuvaitės šokėjos tarptautiniam parengime

Viena gražiausių New Yorko mieste vietų yra Bronx Botanical Garden. Tiek studijuoti augalus, tiek jais pasigrožėti ir tyru oru pakvėpuoti žmonės į čia suvažiuoja iš viso miesto ir tolimų priemiesčių.

Ši vieta buvo parinkta atidaryti New York National War Fund vajų.

Oficiali programa įvyko sekmadienį, rugsėjo 30 d. Tęsėsi nuo 2:30 iki vėliau vakaro. Programoj dalyvavo apie 20-ties tautų, ne tik National War Fund narių, šokėjai.

Lietuvius atstovavo Bronės Brundzienės jaunų lietuvaičių šokėjų grupė. Šoko tipingus lietuvių tautinius šokius: Kubilą, Jonkelį ir Kepurinę. Garsiakalbiais muzika skambėjo po visą parką.

Tautiniai šokiai, margi gražiaspalviai kostiumai, lietuvių muzikos garsai lietuvius jaudino, o kitataučius supažindino su lietuvių liaudies menu.

Kai kurios tautos, pav., ukrainiečiai, italai, kaip ir visada, pasižymėjo savo profesijonalų atliktais šokiais. Tos tautos, matyti, išlaiko savo profesijonalius šokikus.

Energingos Br. Brundzienės lietuvaitės šokėjos kiekvieną kartą, išeidamos scenon, parodo pažangos. Lietuvaites publika labai šiltai priėmė.

Tautinių šokių programai pasibaigus, programos vedėjo pakviesti, žiūrovai ir programos pildytojai visi drauge šoko įvairių tautų šokius.

Kiekvieną šokį perstatydamas, programos vedėjas ir kalbėtojai ragino žmones negailėt aukų kilniam šalpos tikslui — National War Fondui, kuris palaiko ir Lietuvių Bendrąjį Fondą.

Amerikiečių spauda gražiai aprašė tautas, pažymėdama, kad žmonių programa gėrėjosi net 56,000. Kai kurie korespondentai per klaidą, mūsų šokius priskyrė kitiems. Bet dažniau dalyvaudami, daugiau kitataučius supažindinsime su savo menu. Iš didžiųjų laikraščių, pav., New York Times paskyrė vietos lietuvių šokiams paminėti. Tarptautinėse pramogose reikia lietuviams kuo dažniausiai dalyvauti ir kelti savo tautos meną.

J. V.

ŠEIMININKĖMS

SALDŽIOS DUONOS

Iš savo draugų užjūriuos mes pasiskolinome kai kurių skanių, saldžių duonos patiekalų, tinkamų pusryčiams, arbatėlėms, vakarienėms. Čia paduodame kelis patiekalus, kuriems reikia mažai cukraus. Žemiau paduotas "bran cream scones" skolintas iš Skotijos. Jie ypač gardūs su kava ar arbata.

"Bran cream scones"

1 ir trys ketvirtadaliai puoduko miltų
2 ir pusė šaukštai "baking powder"
Pusė šaukštuko druskos
Vienas septintadalis šaukštuko sumalto "mace."
Pusė puoduko bran
Ketvirtadalis puoduko margarino.
2 kiaušiniai
1 šaukštas medaus
Trečdalis puoduko grietinės arba pieno

Sumaišyk miltus su "baking powder", druska ir "mace". Įdėk bran, pamaišyk. Įdėk margarino ir gerai viską išmaišyk. Atskirk dalį kiaušinio baltymo, o likusį baltymą gerai išplak. Trynį išplak su grietine ir medum. Išplaktą baltymą ir trynį maišyk su miltais iki susidarys tešla. Padėk tešlą ant lentelės, miltais apibarstytos, ir gerai minkyk. Padaryk bulkutę tris ketvirtadalius colio storumo ir su peiliu įspausk trikampius. Aptepk bulkutes kiaušinio baltymu, sumaišytu su 1 šaukštuku vandens. Apibarstyk cukrum ir kepk karštame pečiuje (450 F) apie 15 minučių. Padaro 12 scones.

TRUPINIŲ PYRAGĖLIS

3 puodukai miltų
Pusė puoduko margarino
Pusė puoduko naturalaus (brown) cukraus
3 šaukštukai baking powder
2 kiaušiniai
1 puodukas konservuoto pieno
Ketvirtadalis puoduko medaus
Ketvirtadalis šaukštuko druskos
1 citrinos žievė
Pusė puoduko kapotų riešutų

Sumaišyk miltus su cukrum ir įmaišyk margariną iki pasidaro trupiniai. Išmieruok 1 puoduką šio mišinio ir atidėk į šalį.

Įdėk baking powder prie pirmojo mišinio.

Atskirai sumaišyk pieną su medum ir gerai išplaktais kiaušiniais. Įdėk druskos ir citrinos. Supilk šį skystimą į miltus ir gerai išmaišyk. Įpilk į blekutę 8x13 didumo. Dabar paimk mišinį, kurį atidėjai į šalį ir šuđėk riešutus. Pamaišyk ir apibarstyk blekutėje įdėtą mišinį. Kepk vidutinės šilumos pečiuje (350 F) apie 40 minučių.

Lavalio žmonai grąžinta laisvė

Buvusio Vichy premjero Laval žmona paleista iš kalėjimo, nes prieš ją nebuvo sudaryta bylos. Tardymo metu, kartą Laval pareiškė: "Aš nežinau, kodėl mano žmona yra kalinama. Ji visados buvo anglofilė ir degaulistė."

Paties Laval byla atidėta po visuotinių rinkimų, kurie įvyks spalių 21 d.

MES

Lietuvių Moterų Klubas Worcester, Mass., rugsėjo 22 d., surengė sėkmingą vakarėlį Lietuvos tremtinių naudai. Ta proga, moterys surinko daug drabužių vaikučiams ir suaugusiems, daugiausia dovanotų įvairių krautuvių.

Šioje pramogoje kalbėjo neseniai iš Europos grįžusi WAC, majorė Albina Šimkiūtė. Ji plačiai papasakojo apie mūsų tautiečių liūdną padėtį Vokietijoje.

Worcesterio moterys ragina kitų kolonijų moteris panašius vakarėlius rengti tremtinių naudai.

***

Artistė Polina Stoškiūtė dainuos operose, Parduotoji Nuotaka ir Skrajojantis Olandas, City Center, New Yorke, spalių 3, 10 ir 14 d.

***

Jauniausia Vienybės bendradarbė, NELĖ LAPE, pradėjo lankyti New Yorko Universitetą.

***

Misijos nariams atvykus į New Yorką Lietuvos reikalais su vietiniais veikėjais pasitarti, IEVA TREČIOKIENĖ, savo namuose surengė jaukų vakarėlį svečiams pagerbti...

***

SALOMĖJA ČERIENĖ MULKS, BALF raštinės sekretorė, šį mėnesį tikisi sulaukti savo vyro. Jis tarnauja Amerikos laivyne ir dalyvavo Japonijos okupacijoje...

***

Rugsėjo 30 d. Moterų Vienybės narės viešėjo P. Atkočaitienės vasarnamyje, Far Rockaway, L. I.

***

Apie savaitę laiko Brooklyne viešėjo ONA STANKEVIČIENĖ iš East Hartford, Conn. Ji lankėsi pas savo gimines Ališauskus.

New Yorko Town Hall Kliube, prieš pora savaičių, įvyko pietūs, po kurių visi dalyviai išsiskirstė alkani...

Svečiams buvo paruošti tokie pat pietūs, kokiais Europos tremtiniai dabar maitinasi. Tikslas, žinoma, buvo amerikiečiams parodyti, kaip tremtiniai badauja ir kaip svarbu jiems padėti.

Pranašaujama, kad šią žiemą Europoje gali mirti daugiau žmonių, negu per karą žuvo.

Garbės viešnia buvo Eleonora Rooseveltienė, kuri ta proga, pasakė kalbą. Taip pat dalyvavo mūsiškio BALF atstovės.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS
8—10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Šventadieniais susitarus
Tel. Evergreen 8-9219

DR. BLADAS K. VENCIUS
499 Grand Street
(Dantų Gydytojas)
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel.: ofiso STagg 2-0706
Namų—JAmaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
221 So. 4th Street
(DANTŲ GYDYTOJAS)
VALANDOS
9—12 ryte
1—6 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

ĮVAIRIŲ DRABUŽIŲ SIUVYKLA

Siuvami įvairūs drabužiai moterims, vyrams ir vaikams pagal užsakymus. Drabužiai siuvami pagal vėliausias madas.

Reikalingi darbininkai: apreiteriai, preseriai ir rankiniai suvėjai. Alga gera. Patyrimas nereikalingas. Praneškite apie šias geras progas savo pažįstamiems.

JUOZAS LUGAUSKAS
168 ROEBLING STREET, BROOKLYN, N. Y.

SCHOLES BAKING INC.
V. LUKAS, savininkas
LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y

Mūsų duona pristatoma į kitus miestus. Mūsų kepyklo je galite gauti vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms pyragų.

Tel.EVergreen 4-8802

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Įsteigta 1882 m.
Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams
DIŽIAUSIAS PASIRINKIMAS VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV.7-2043

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Notary Public Tel.: STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

RODZEVICZ FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
402 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Gausus susirinkimas BALF sandėlyje

Rugsėjo 25 d., BALF sandėlio patalpose, Brooklyne, įvyko New Yorko BALF apskrities valdybos ir vietos lietuvių draugijų atstovų ir visuomenės veikėjų susirinkimas šalpos reikalais. Susirinkime dalyvavo ir pasakė kalbą BALF pirmininkas kun. dr. Končius, National War Fund atstovas Elliot ir Rosenberg. Drabužių rinkimo vajaus ir kitais šalpos reikalais kalbėjo BALF pareigūnai: Laučka, Čerienė, Valaitis ir kiti. National War Fund atstovas parodė filmą, iš kurios buvo matyti kalbamojo fondo veikla ir tikslai. Be savo šalpos reikalų, susirinkime nutarta energingai dalyvauti prasidedančiame NWF vajuje. Tam tikslui išrinktas specialus komitetas.

Drabužių rinkimo vajaus vedėjas J. Valaitis aiškino, kad lapkričio 10 d. prasidės ir maisto rinkimo vajus. Be drabužių, lietuviams tremtiniams į Europą taip pat bus siunčiamas ir maistas. Išrinkta visa eilė komisijų planuojamiems darbams dirbti.

Susirinkimui vadovavo BALF apskr. pirmininkas J. Brunza.

Sėkmingos prakalbos

Rugsėjo 23 d. L. P. Klubo salėje, Kearny, N. J., įvyko prakalbos, kurias suruošė BALF 7 skyrius. Programa buvo pradėta Amerikos ir Lietuvos himnais. Vargoninkui P. Globiui vadovaujant, vietos parapijos choras, be to, padainavo trejetą dainų.

Pirmasis kalbėtojas buvo vietos klebonas kun. L. Vaicekauskas. Jis pranešė, kad 3,100 svarų drabužių jau yra nuvežta į centralinį sandėlį, Brooklyne. Toliau kunigas nepasigailėjo karčių žodžių komunistams.

Antras kalbėtojas buvo Jonas Valaitis, BALF drabužių rinkimo vajaus direktorius. Jis pranešė, kad lietuvių aukoti drabužiai jau yra pasiekę Lietuvos tremtinius Prancūzijoje ir Italijoje.

Trečiasis iš eilės kalbėjo Juozas Tysliava. Jis savo dramatine kalba tiesiog sužavėjo publiką. Smerkdamas diktatūras, kalbėtojas ragino lietuvius veikti iš vieno, nes Lietuvos laisvei atgauti nedaug progų belieka. Jo kalba visiems labai patiko.

Toliau kalbėjo kongresmonas F. Hartley. Jis savo karštoje kalboje smerkė mažųjų tautų engėjus ir kad Atlanto Čarteris turėtų būti taikomas visoms, siekiančioms laisvės tautoms. Jis žadėjo Lietuvos bylą remti JAV kongrese. Jo kalba taip pat visiems patiko.

Aukų surinkta $62.40.

J. V. B.

Spalių 8 d. Apreiškimo parapijos salėje įvyks metinis New Yorko Tarybos susirinkimas.

Graži tautininkų rudens puota

Praeitą šeštadienį, Tautininkų Klubo patalpose, 337 Union Ave, įvyko pirmoji rudeninė tautininkų pramoga, į kurią susirinko gražus klubo narių ir šiaip svečių būrys. Po užkandžių ir gėrimų, puotos vedėjas Stasys Volskis perstatė svečius pakalbėti. Vėliau dainininkams buvo duota darbo. Pirmiausia padainavo Kazys Budonis, vėliau — žinomas komikas Kazys Kriaučiūnas. Ypač visiems patiko Kriaučiūno dainelės, kurias jis pats yra parašęs. Bronius Mockus taip pat padainavo keletą jausmingų dainelių. Vėliau, pianistei V. Tamkiūtei-Prunskienei vadovaujant, dar dainavo Edna Rokienė, S. Lengerdaitė ir kiti. Vėliau sekė šokiai.

Tarp svečių buvo matyti radijo vedėjas Juozas Ginkus, Vincas Vyšnius su žmona ir net iš Waterburio atvykęs pas gimines Alfonsas Stankūnas.

Grįžo namo marinas Jurgis Kazlauskas

Vienybės skaitytojo ir rėmėjo sūnus Jurgis Kazlauskas, ištarnavęs marinų dalinyje virš tris metus, šiomis dienomis grįžo namo, garbingai paleistas iš tarnybos. Apie 14 mėnesių marinui Kazlauskui teko plaukioti Pacifiko vandenyne. Jurgiui tekę matyti šalto ir karšto, bet grįžo namo sveikas ir patenkintas.

Puota Bronxe

Rugsėjo 22 d. Lietuvių Demokratų Klube, Bronxe, įvyko graži puota, kurioje dalyvavo 170 svečių. Apie 8 val. puotą atidarė klubo pirmininkas Adolfas Bložis. Puotą ruošė, tvarkė ir ją globojo: Gibavičienė, Lekutis, Diksonienė, Tiškienė, Lapalienė, Melėnienė, Šilkaitienė, Andrijauskas, Vaičiūnienė, Jasevičienė ir kiti. Svečiai muzikai grojant, linksminosi iki vėlumos. Šia pačia proga, noriu pasigirti, kad aš p-niai Jasevičienei užrašiau metams Vienybę.

J. Krunklys.

Svečias iš Baltimorės

Vienybės įstaigoje lankėsi ir, ta proga, pamokėjo savo prenumeratą Antanas Venskaitis iš Baltimore, Md. P-nas Venskaitis viešėjo pas savo dukterį p-nią Viktoriją Venciuvienę, Jamaica, N. Y. Paviešėjęs apie savaitę Venciuose, p. Venskaitis išvyko atgal į Baltimorę.

J. Stuko radijo metinis rudeninis koncertas ir balius įvyks lapkričio 25 d., Šv. Jurgio salėje, Newarke.

Vienybė yra ne tik seniausias, bet ir geriausias Amerikos lietuvių laikraštis.

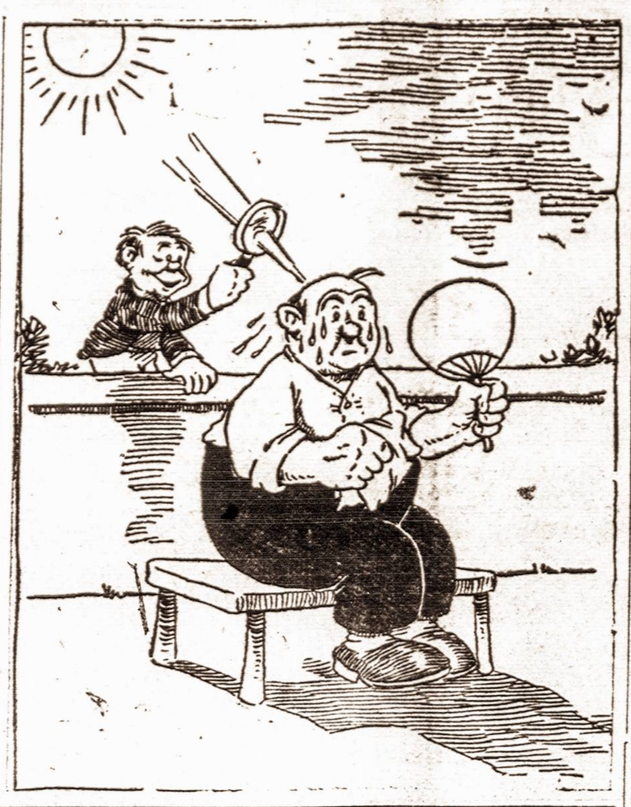

Graži vakarienė

Rugsėjo 29 d., L. P. Klubo salėje, Kearny, N. J., įvyko paleistiems iš karo tarnybos veteranams pagerbti vakarienė, kurioje dalyvavo 31 veteranas. Vakarienę ruošė Lith. Womens Service Aid Draugija. Vakarienė visais atžvilgiais buvo sėkminga.

Laikraščio draugas

Liet. Piliečių Klubo biznio vedėjas Vladas Mieliūnas yra nuoširdus Vienybės draugas. Vienybės Namo Fondui Vladas Mieliūnas išplatino pora aukų knygelių. Vladas sako: "kai tik Vienybė persikels į savo namą, tai aš dar kokia pora plytų nusipirksiu."

K. P.

Trys bilijonai dol. naujiems keliams

Senate priimta rezoliucija, pagal kurią, federalinė valdžia skiria tris bilijonus dolerių naujų kelių statybai. Be to, projektuojama asignuoti stambias sumas naujų gyvenamų namų statybos projektams.

Iždo sekretorius siūlo sumažinti mokesčius

Iždo sekretorius Vinson pasiūlė specialiai Atstovų Buto komisijai sumažinti mokesčius ne tik pavieniams asmenims, bet ir įmonėms. Pagal jo pasiūlymą, ateinančiais metais mokesčiai būtų sumažinti 5 bilijonais dolerių. Be to, 12 milijonų mažai uždirbančių žmonių visai būtų atleisti nuo mokesčių.

Lapkričio 11 d. Apreiškimo salėje įvyks BALF apskr. rengiamas koncertas.

— Amerikiečių okupacinėje zonoje, Voiketijoje, iki šiol suimta apie 60,000 nacių.

IEŠKOMI

Sekantieji asmenys yra ieškomi jų giminių Europoje:

Giliai, Juzė ir Antanas. Gyvena Chicagoje. Gilienė kilusi iš Trakų apskr., Žiežmarių valsč.

Kaspučiai, Petronėlė ir Stanislovas. Kasputineė po tėvais Bentnorytė. Gyvena Chicagoje.

Linauskienė Skripkauskytė, Kotryna, kilusi iš Šauklių kaimo.

Riškiai, Karolis ir Pranė. Gyvena Chicagoje.

Sakalauskas, Juozas, sūnus Adomo ir Barboros Sakalauskų.

Šimkus, Šimonas, kilęs iš Seredžiaus valsč., Kauno apskrities.

Zakarauskai, Ignas ir Konstantas. Gyvena Chicagoje.

Žaromskiai, Feliksas, Jurgis ir Viktorija. Kilę iš Kedainių apskr., Baisogalos val. Valatkonių kaimo. Gyvena Chicagoje.

Zinkevičius, Jonas. Gyvena Chicagoje.

Žostautienė Bernotaitė, Florentina, duktė Prano. Iki 1940 metų gyveno Kaune.

Ieškomieji ar apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate of Lithuania
30 North La Salle St.,
Chicago 2,, Ill.

Rugsėjo 30 d. Barbizon teatre buvo statoma opera Il Travatore, kurioje dainavo lietuvis Pr. Stankūnas.

Normandie Cocktail Lounge

SAM MAGEE, savininkas
Barai, muzika ir šokiai
26 Main St., Orange, N. J.
Tel.: OR. 3-9641

SOVIETŲ AGENTAI ŠEIMININKAUJA AMERIKIEČIŲ ZONOJE, VOKIETIJOJE

Šiomis dienomis J. Ambraziejus gavo iš Vokietijos laišką, kuriame jo giminės taip rašo:

Brangus Dėde.

Vėl didelį džiaugsmą turėme, kai antrą laišką ir laikraščius gavome. Tokių džiaugsmo valandų mums esti labai maža. Užtat kaip laišką, taip ir laikraščius skaitėme po kelis kartus. Apgailestaujame, kad Dėdei teko susirgti, bet esame laimingi, kad pagijote. Šiuo laiku jūs, Dėde, esate vienintelis iš giminių, kuris susirašote su laisvu pasauliu. Juk ir dabar mūsų padėtis yra lygi vergijai ir nežinomam rytojui. Niekas mus rimtai neužstoja, nesirūpina. Kiekviena valdžia stengiasi mumis nusikratyti ir reikalų neturėti. Jie būtų, atrodo, laimingi, kad nenorintieji 4 milijonai (lenkų, lietuvių, latvių, estų, rusų, ukrainiečių, jugoslavų) jaunų žmonių prasmegtų po žemėmis ar nuskęstų jūrose. Tuomet lengviausia klausimas išsipręstų. Dabar tai visiems pataria grįžti į sovietų rusų "rojų," bet niekas nenori. Oficialiai įstaigose mums skelbiama, kad prievarta į "Lietuvą" nebus gražinama, tačiau praktikoje buvę visokių atsitikimų. Pavyzdžiui, prieš kelias savaites į Kemptin (Bavarijoje) atvažiavo rusų politrukai ir pradėjo brutaliai organizuoti rusų grąžinimą tėvynėn. Nelaimingieji subėgo į cerkvę ir ir pradėjo šventas giesmes giedoti. Tuo laiku įsiveržė politrukai su Amerikos kariais pradėjo po vieną, kaip lavonus, nešti į autotrokus. Visi pradėjo bėgti, šaukti, per langus šokti. Į bėgančius pradėjo šaudyti. Rezultate buvo keli užmušti ir daug sužeistų. Vėliau amerikiečių komendantas reikalą aptvarkė, bet dalį prievartą išvežė sovietų "rojun." Dažnai į lagerius atvažiuoja politrukai (rusų agitatoriai) ir kalbina, grasindami, grįžti tėvynėn. Buvo ir taip, kad naktį amerikiečiai su politrukais atvažiuoja prievarta sukrauna į autotrokus ir išveža. Dalis vistiek pabėga, o kiti patenka "rojun."

Mes esame laimingesni iš vienos pusės, kad gyvename privačiam bute. Per radijo amerikiečiai paskelbė, kad "displaced persons" turi gauti maisto daugiau, kaip vokiečiai (2000 col. per 1 dieną), bet mūsų Fridbergo komendantas mums neduoda.

Dauguma lietuvių gyvena lageriuose: daugiausia buv. kareivinėse, belaisvių barakuose ir kt. pastatuose. Daugiausia pastatai yra be langų, lentomis užkalti, medinės lentų lovos, šiaudų šienikai. Kambarjuose gyvena po kelias šeimas, viengungių po kelioliką 1 kambaryje. Čia jie gauna pilną uėlaikymą iš UNRRA ir neblogą. (Tik labai blogai duoda Viesbadene, mat UNRRA direktorius esąs "raudonas").

Bendrai, materialiniai trūkumai lietuvių negazdina, svarbiausia blogai, kad politinė padėtis yra neaiški. Iki šiol vis neaišku ką su mumis darys. Ar jie rusams mus par duos ar kur išveš? Mes dar turime viltį, kad demokratijos, JAV ir Anglija, mūsų klausimą demokratiškai išspręs. Iki tol mums niekas nemiela, nėra noro nė dirbti, vaikštome iš kampo į kampą ir laukiam nežinia ko. Į diktatoriška žudikų valdoma tėvynę mes negrįšime, geriau vietoje svetimoje žemėje mirsime.

Aš gydytoja darbo čia irgi nedirbu, nes vokiečiai svetimšaliams neduoda vietos. Lietuviams duodu medic. patarimus. Vyras irgi niekur nedirba, mokosi anglų kalbos ir knygas skaito. Tiesa, Dėde, klausiate apie mano vyrą. Jis yra irgi universiteto žmogus. Jis yra baigęs mokytojų institutą, buvo 2 ir pusę metų mokytojas, vėliau baigė karo mokyklą yra ats. leitenantas. Dar vėliau pabaigė Kauno universiteto juridinį fakultetą ekonominį skyrių. Lietuvos laikais dirbo Finansų Ministerijoje referentu, kainų komisaru, paskutiniu laiku buvo tekstilės direktorius, moka 4 kalbas, dabar mokosi penktą (anglų), yra 36 metų.

Mes jau susiradom ir susitikome su broliu Gediminu ir dr. P. Šeima. Tik dar nesusiradome su vyro broliu, kuris nežinia kur randasi Vokietijoje.

Dėku, kad, Dėdė, žadat atsiųsti jūsų visos šeimos paveikslus, mes laukiam. Jūs, Dėde, esate laimingi, žentai išliko nepaliesti karo. Tuo tarpu mūsų šeimos išblaškytos po visą Europą ir nežinia ar kada nors pasimatysime su artimaisiais.

Šiuo kartu baigiame rašyti ir linkime sveikatos Dėdei, tetai ir visoms dukroms su šeimomis.

Visada mes laukiame laiškų ir laikraščių.

Marytė, Jonas ir Rimutis

Memories of Lithuania
RADIO HOUR
Saturdays, 5:00 to 5:30 p. m.
Station WEVD—1330 kil,
500 Watts
Director—JACK J. STUKAS
429 Walnut St., Newark, N. J.
Tel. MArket 2-5360

REIKALINGI darbininkai plieno dirbtuvėje. 78 c. į valandą. 40 valandų savaitė. Už viršlaikį mokama $1.17 į valandą.
THOMAS W. KILEY & CO.,
57 Grand St., Brooklyn, N. Y.

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N.Y.

LICENSES

Beer, Wine, Liquor
WHOLESALE AND RETAIL

NOTICE is hereby given that License No. GB 7218 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 67 Irving Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
ANDREW MIONE
67 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 1397 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 405 — 3rd Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
STELLA CYBULSKI
405 — 3rd Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 606 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 526 Livonia Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
EVA SHERRY
526 Livonia Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 136 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 415 Sutter Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
BENJAMIN FARBER
415 Sutter Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 238 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 26A Sutter Avenue, Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
DAVID ALPERT
26A Sutter Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 1437 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 608 East New York Ave., Borough of B'klyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
LEONARD DAMATO
608 East New York Ave., Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKA
ALUDĖ
KARŠTI UŽKANDŽIAI
KASDIEN
★
Patogi vieta užėjimui
su MOTERIMIS
★
Alus. — Didelis pasirinkimas visokių gėrimų
Juozapas Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

ALLIANCE HALL
Restauranas ir Baras
★
Viena iš puikiausių lietuviškų svetainių
★
Tinkama vieta visokioms pramogoms.
★
Kasdien muzika ir šokiai.
★
ALLIANCE HALL
K. Buividas, sav.
197 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 4-6344

J. VAITULIONIS
PIRMAS LIETUVIS
Chiropraktas Gydytojas
307 GRAND STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.,
Šventadieniais susitarus

CLEMENT A. VOKET-
VOKIETAITIS
Advokatas
41-40 74th Street,
Jackson Heights, N. Y.
NEwtown 9-5972

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs.

Sužeistas žvėris, kaip žinoma, visados yra pavojingesnis. Pajutęs skausmą, piktas liūtas, riaumodamas, stojo piestu. Buvo aišku, kad alkanas ir, be to, dar sužeistas žvėris puls vargšą Tom-

Taip ir atsitiko. Su širdį veriančiu riaumojimu kruvinas žvėris tuojau šoko prieš savo naują priešą, kuris nuo jo buvo tik keleto žingsnių atstume. Tai momentas, kurio neįmanoma nė aprašyti.

Tommy suprato ir žinojo, kad ši kova yra be naudos, nes liūtas, būdamas nepapras tai greitas, nutvers jį pirma, negu jis galės paleisti antrą strėlę. O tuo tarpu viskas vyko žaibo greitumu.

Nežiūrint to, Tommy griebėsi paskutinės priemonės savo gyvybei išgelbėti. Jis ištempė lanką ir paleido dar vieną strelę, kuri, deja, prašvilpė pro įsiutusį ir sužeistą žvėrių karalių liūtą.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame Vienybės numery

Lietuvių Radijo Draugijos Vakarinės
7:30 PROGRAMOS 7:30
J. P. GINKUS, Direktorius
KETVIRTADIENIAIS 7:30 WWRL 1600 kc.
Gyvuoja virš 12 metų oro bangomis, transliuojama visuomenės įvairūs pranešimai, naujienos, muzika.
(Vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai.)
J. P. GINKUS A. JEZAVITAS VIOLET PRANCKUS
495 Grand St., pranešimų direk. Muzikos vedėja
Brooklyn, N. Y. EV. 4-7142 EVergreen 8-3626